

VILÁGÖSSZÁG

II. ÉVFOLYAM

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉP LAPJA

161 SZÁM

Igazságosan!

Irta: **KURKÓ GYÁRFÁS**, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke

A demokráciát az utóbbi időben egyre többen használják fel eszközként arra, hogy leple alatt fasiszta-barát, reakciós gázterveket tovább szövegessék. Ilyen elemekkel a közélet minden terén találkozhatunk. Veszélyt jelent ez a társadalmi élet minden mozzanatában, de a legnagyobb veszélyt akkor jelenti, ha ezek a megrögzött, korrumpált elemek egyenesen az államgépezetben maradnak vagy oda fura-kodtak be. Ott van a legnagyobb lehetőség, hogy főregmódrá pusztítsák mindazt, amit a fiatal népi demokrácia nehéz küzdelemmel igyekszik megvalósítani. Innen tudják az ország különböző ajku békés állampolgárait népellenes cselekedeteikkel egymás ellen uszítani, hogy ezalatt zsaroló politikájukat szabadon üzbessék. Innen tudják a Groza-kormányt aláaknázni. Innen tudják az ország demokratikus alapokon való felépítését a leghatékonyabban elgáncsolni. És végül innen tudják a fegyverszüneti szerződés teljesítésének szabotálását oly ügyes kézzel végbevitni, hogy az ártatlan áldozat még mukkanni sem mer s a távollátó szemlélő azt hinné, hogy itt minden rendben van.

„Az államgépezetben még homok van” — mondotta Groza Péter miniszterelnökünk. A homok marja és látáratja a gépezet működését. Azt onnan ki kell mosni és el kell távolítani, s hogy ez a műtét eredményesen megvalósuljon, minden becsületes és ön-

tudatos állampolgárnak kötelessége, hogy ki-ki a maga helyén vállalja az ellenőr szerepét, figyelje a gépezet működését és ahol homokot vesz észre, mely a gép rombolását jelenti, kötelességszerűen jelentse az illetékes fórumokon, hogy azt irgalmatlanul eltávolíthassák.

Türelmetlen elemek könnyen vetetik a szemünkre, hogy ez reánk nem tartozik, hiszen mi magyarok kisebbség vagyunk. Amikor kimondottan politikai vagy más társadalmi szervezetek tisztogatásáról van szó, el is fogadjuk az elvet, hogy seperjen mindenki a maga háza előtt. Azonban másképp áll a helyzet, amikor az államgépezetről beszélünk. Az államérről, melynek kötelességtudós és teljesítő polgárai vagyunk. S nem tuzozunk, ha kijelentjük, hogy a kötelesség teljesítésénél és a közteher viselésénél az első sorokban menetelünk. Ezt vállaljuk is; de ugyanakkor hozzátesszük, hogy nem érezzük magunkat kisebbségnek, sem másodosztályú állampolgároknak.

Amikor tehát felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a CASBI egyes tisztviselői által ért jogos sérelmünket, amit a miniszterelnökség elismert, jegyzőkönyvvel és küldjük be a Magyar Népi Szövetség központjába, tesszük ezt azért, hogy homokot látván a gépezetben, arra rámutathassunk. Távol áll tőlünk a CASBI törvényes

keretek között mozgó munkájának a megakadályozása, de mikor ezt a ke-retet egyes elemek, legyenek azok bármilyen fajtaúak, rendűek és rangúak is, átlik, és a törvényt, a kormány utasításait, vagy a fegyverszüneti szerződést takaróul használják fel egyéni céljaikra és szegény román állampolgárságu munkásaink és parasztjaink zaklatására, mint az érdekelte nemzeti képviselő, kötelességünk tiltakozó szavunkat hallatni.

Hangsúlyoztuk és hangsúlyozzuk, hogy elsőrendű kötelességünk a fegyverszüneti szerződés legteljesebb teljesítése. Ezt a romániai magyar demokrácia minden egyes tagja szívvel, lélekkel teljesíti is, mert tudatában van annak, hogy mit jelent a Vörös Hadsereg győzelme a fasiszmus fölött. De az is nagyon fontos, hogy az illetékes állami szervek a fegyverszüneti szerződés értelmében járjanak el: röjják ki igazságosan a fegyverszüneti egyezményből eredő kötelezettségeket mindenkire, fajra, nemzetségre való tekintet nélkül, mégpedig első-sorban azokra, akik a háború bűnőse, a fasiszmus hasznélvezői voltak. Ezért kell harcra lépni pártjaink és tömegszervezeteink s akkor nem ténhetik meg, hogy éppen olyan elemek huzhassanak hasznót, szabotálván a fegyverszüneti szerződést, akik a Szovjet elleni rablóátadások is saját kamráikat tömtek.

A PETŐFI-BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYEI

A kolozsvári énekarok és zenekarok lelkesen készülnek a Petőfi-napokra. Rezik Károly karnagy vezénylete alatt a Famunkások Dalkara, a Templomi Vegyeskar, a Villamosüzemek Dalkara és az Iparos Egylet Dalköre régi szép Petőfi-dalokat tanul a július 22-iki megnyitó ünnepély számára, amelyet a Magyar Népi Szövetség a Mihály-parkban rendez. A CFR-énekar nyolcvan tagja Kárpáti Emil karnagy vezetésével a segesvári ünnepélyre készül Kodály-, Márkos- és Erkel-darabokkal. Segesvárra készül a Törekvés és az Egyenlőség is, ez utóbbit Gerzon Béla vezényli. Az Acélárugyár és a CFR zenekara szintén részt vesz a segesvári ünnepélyen, mégpedig mind a Petőfi-zárókoncerten, mind a zárókoncertet követő szabadtéri hangversenyen.

Román fordításban szavalja Petőfi „Csalogányok és pacsirták” című versét Eretan Endre, a kolozsvári Román Színház igazgatója, a Magyar Népi Szövetség július 23-iki díszünnepélyén a Nemzeti Színházban.

A Haladó Ifjúság országsszerte magáévá tette a Petőfi-napok ügyét. Kolozsvárt a Haladó Ifjúság vegyeskara Szántó Béla vezényletével Kodály Zoltán dallamára adja elő a híres Petőfi-sorokat: „Szabad a magyar nép, lejárt napod, német!” A vegyeskar a színházi díszünnepélyen szerepel.

A Székelyföldön tüstözteként terjedt el az ideál Petőfi-ünnepségek híra. Az énekarok a Magyar Népi Szövetség központjától kapott utasítások szerint készülnek a segesvári ünnepélyre, s többhelyt lovashandármat álltatsnak fel. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron nagyobb ünnepségek lesznek. A Haladó Ifjúság különösen Sepeszentgyörgyön akar kitenni magát: a 48-as emlékmű előtt a vörös díszterén rendez felvonulást s megkoszorúzza a vártemplom kertjében elfüldel: szabadságharcos székely vértanúk emlékművét.

Hadházy Sándor tankerületi főigazgató felhívta Erdély minden alsó és középfokú magyar iskolájának figyelmét a Petőfi-napokra. A magyar tanítóság és a tanuló ifjúság Erdély minden falujában és városában iskolai Petőfi-ünnepélyeket rendez, hogy a Petőfi-napok alkalmával megismerkedjék Petőfi költészetével, különösen azokkal a versekkel, amelyekben a szabadságharc költője a demokrácia nagy emberi követelményeit fogalmazta meg. Az iskolás gyermekek tevékeny részt vesznek a köznevelődési célokat szolgáló Petőfi-alap javára indított jelvény- és emléklapárusításban is.

Segesvárt kaszákat egyenesítenek... Az emlékoszlopnál, ahol a vármegyék küldöttégek koszorúkat helyeznek el, Fehéregyháza magyar és román ifjúsága ki-egyeneseített kaszákkal közösen áll majd őrséget. Segesvár lakossága különben nemzeti különbség nélkül készül az ország minden részéről érkező vendégcserg fogadására.

Sztalin generalisszimusz elutazott a hármastalálkozóra

NEWYORK, július 14. (Rádió.) Az Augusztia cirkáló, amelyen Truman elnök utazik a hármastalálkozóra, angol vizekre érkezett, ahol kíséretét angol hadihajók látják el. Az Egyesült Államok elnökének hajója vasárnap éri el az antwerpeni kikötőt, ahol is szolgált az első világháború idején.

Moszkvából hivatalosan jelentették, hogy Sztalin generalisszimusz Molotov külügyi népbiztos társaságában elutazott a találkozóra. Pénteken este a generalisszimusz még Moszkvában tartózkodott, ahol megbeszélést folytatott Szong kínai miniszterelnökkel.

Harryman moszkvai amerikai nagykövet már elutazott Berlinbe, hogy részt vegyen a találkozon. Az Augusztia cirkálóról érkezett hírek szerint Eisenhower tábornok is részt fog venni a potsdami megbeszélésen.

Kolozsvár munkássága nagy előkészületeket tesz a diadalmasan visszatérő Vörös Hadsereg zömének és a román csapatoknak fogadtatására

KOLOZSVAR, július 14. A Szakszervezeti Tanács szombati titkári értekezletén Alexa Augustin, a Szaktanács titkára bejelentette, hogy a városi és a vármegyei hatóságok és az összes demokratikus pártok és tömegszervezetek képviselői megbeszélést tartottak a felszabadító háborúból diadalmasan visszatérő Vörös Hadsereg és a román csapatok zömének ünnepélyes fogadtatására vonatkozólag.

A két értekezlet résztvevői egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy Kolozsvár népe méltó módon fogja lerónl megbecsülését és elismerését és olyan fogadtatást készít elő, mely visszatérőül e város lakosságának szeretetét a felszabadító hősök iránt. E célból nemcsak a hatóságok, hanem az összes szakszervezetek nagyarányú előkészületeket tesznek a fogadtatásra.

A diadalmas átvonulás napján, valószínűleg a hét első napjaiban, a gyárak és üzemek munkássága — a kapott értesítés után — beszünteti a munkát és egységes, zárt csoportokban zászlók és jelszavak táblák alatt felsorakozik a város központjában. A fő utvonallal díszkapun át felvonuló katonai osztagokkal együtt Kolozsvár dolgozó részvevőinek azon a nagyarányú seregszemlén, amely a Mallinovszki-téren a szovjet hősök emlékműve előtt fog lezajlani.

A román csapatok fogadtatása során rövid Te Deum is lesz a görögkeleti katedrálisban.

A hősök emlékművével üdvözölő beszédek is elhangzanak. Beszédet mond Fegacanu Vasile megyefőnök, a román hadsereg nevében egy törzstiszt, majd az Országos Demokrácia Árvonal egyik képviselője.

A belvárosban lezajló ünnepségek után a kómegek a Városi Sporttelepre vonulnak,

ahol katonai díszszázadok is felsorakoznak. Itt a Munkásegységfront képviselői szólnak a dolgozó tömegekhez a hadsereg képviselőin kívül. A szovjet és román himnuszokat a CFR zenekar fogja játszani.

Az ünnepélyes fogadtatás valószínűleg két részletben történik. Először a Vörös Hadsereg osztagai érkeznek, utána a demokratikus román hadsereg csapategységei vonulnak fel.

A Szakszervezeti Tanáccsal az élen a kolozsvári szakszervezetek messzemenő technikai támogatást is adnak az ünnepélyes fogadtatásra.

A Magyar Népi Szövetség

kolozsvári és kolozsmegyei bizottsága ma, vasárnap délelőlt 9 órakor Farkas-utcai színházban

közgyűlést tart

a helyi és vármegyei Intézőbizottság megválasztására

Kivonják a forgalomból az ezüst 500 lejeseket

BUKAREST, július 14. A pénzügyminisztérium törvénytervezetet készített, amely az 500 lej névértékű ezüst érmének a forgalomból való kivonását rendel el.

Az 500 lejes ezüst pénznek a forgalomból való kivonása 1 hónapon belül megtörténik. Egy hónapi határidő után, szeptember 15-ig az ezüst 500 lejes az adófizetésnél a közpénztárak még elfogadják, szeptember 15-én után azonban megadnak törvényes fizetésekké nem.

Amit az uri magyarság elhanyagolt: a magyar népnek kell rendbehoznia Petőfi sirkertjét

Két hét és néhány nap választ el a naptól, melyen — előttevaló kilencvenhat esztendővel — 1849 július 31-én Petőfi Sándor, a magyar poéta, s az egész emberi világ poétája meghalt a fehéregyházi csatában a népek szabadságáért, egyenlőségéért, testvériségéért...

S mi, késői maradéka Petőfi népének, a nagy, pusztító és véresen tisztító vihar után megtépázottan, de végre most először szabadon készülünk elzarándokolni arra a csatatérre, melynek földjében az akkor elbukott néppörfradalom névtelen katonáival együtt Petőfinek csontjai is porlanak, hogy elszántsunk és bünbánó lélekkel tegyük le koszorúinkat annak a sírjára, aki előttünk járt a népek szabadságáért való harcban nemcsak örökéletű szavával, de örökéletű halálával is.

Félszázada, hogy a költőnek a szabadsáért való utolsó, legnagyobb és legemberibb cselekedetét: életének áldozását az egykori csatateren felállított emlékoszloppal jelölték meg a kegyelet. A lenterjesztett szárnyú bronz-sással koronázott oszlop a szántóföldek között, különválog kis kert közepén áll. Az oszlop köré fenyőfa-csemetéket ültetett egykor az a hűséges lélek, aki a kis kertecskét is ajándékozta volt, és a kert és oszlop gondozására és őrzésére kis hajlékot is építtetett, ahol a sirkert gondozója és a költő örök álmának őrzője lakhasson, s ahol megpihenhessen a vándor, aki idejön, hogy lelke parancsára lerója hálóját a népszabadság magyar prófétájának és mártírjának sírjára.

A sirkertecske és benne az emlékoszlop, s mellette az őrház, a fehéregyházi Küküllő-társaság déli szélét szegélyező domblánc alján van. Régen a völgy közepét átszelő országútról, vagy a vonat ablakából, messziről láthatta az utas. De ma már csak a kicsi fenyőligetet látja, mert a sűrűn ültetett fák túlnőtték a házat és túl az oszlopot is. Segesvárról jövet a falu végénél dülöngyözve kanyarodik arrafelé és halad el a liget mellett, hogy tovább kanyarogva, a falunak másik végénél visszatorkoljon az országútra.

A sirkertecske fenyőfáit az idő és az Ur-isten megnevelték; a mellettevaló őrház épületeit és kerítését azonban az idő és a könnyen, s talán szívesen is felejtő emberek hanyagsága megrontották. A házfalak repedezettek, a vakolatok omlanak, vedlenek, a fedélzet itt is, ott is behorpadt, a padlásra, s a mennyezetet át a helyiségekbe becsorog az esővíz, s a hőlég. A kert és telek egykori kerítésének nyoma sincsen és a határról erre barangoló állatok és csavargó emberek összejárják a kertet, tapossák, rongálják és mocskolják. Szépséges ez a liget messziről, de közelről az elhagyatottságnak, sivárságnak szomorú tanyája ma. Bizony mondom: az emlékoszlop közvetlen környezete ma méltatlan jelzője Petőfi emlékének, megcsufolása a világszabadság költő-vértanu sírhelyének és szegénye a magyarságnak.

Ezt a magyar bünt: a hálátlanság bűnét, melyet a rólunk alig elmúlt rendszer és annak formáló emberei olyan hűlen képviseltek, az új, szabad világ felszabadult, szegény dolgozó magyar népének kell jóvátennie. Egyelőre legalább kis részében

most, hogy már az idei Emléknappal alkalmával leplezhessük bár a múltak bűnét. El kell végeznünk azokat a helyreállítási és javítási munkákat, melyek okvetlenül szükségesek, hogy az ünnep napján ez a szent hely ne legyen az elhagyatottságnak, az elfelejtettségnek szegyeteljes helye.

Mindenekelőtt be kell keríteni a sirműlték telkét, hogy ne lehessen ezután minden kőbor állat és csavargó ember mocskának lerakódó helye és a környék szemétdombja; s el kell keríteni a fenyőfaligetes kertet a telek őreinek gazdasági udvarától is.

Ki kell javítanunk az emlékszóba és örökös épületének fedelét; ki kell javítanunk, s pótolnunk kell a romladozó, rothadó, csorba eszereket. Ki kell javítanunk a repedezett falakat, a leomlott vakolatokat helyre kell állítanunk. A letáskázott, mocskos falakat le kell tisztítanunk és fehérre kell meszelnünk. S végül az emlékszóba romlott és hiányos deszkapadlóját javítanunk és pótolnunk kell, s tisztára surolnunk és az izléstelenül tarkamintás, piszkos falakat tiszta

Bolgár lap éles támadása a reakciós görög kormány ellen

Szófia, július 14. (Rádió). Az egyik vezető bolgár lap „Figyelmeztetés Görögországnak” címen vezércikket közöl, amelyben a Bulgária ellen irányuló görög sajtótámadásokkal foglalkozik. A bolgár lap tiltakozik a szláv lakosság elleni elnyomó intéz-

Bacsányi János:
(1763–1845)
A franciaországi változásokra

Nemzetek, országok, kit rút kelepében Nyögtök a rabságnak kínos kötelében; S gyászos koporsóba döntő vas igátok Nyakatokról eddig le nem rázhattátok; Ti is, kiknek véret a természet kéri, Hív jobbagyitoknak felszentelt hóhéri, Jertek! s hogy sorsotok előre nézzétek, Vigyázó szemetek Párizsra vessétek!

1789
fehérre kell meszelnünk. Ennyi az, amit meg kellene csinálnunk azért, hogy ne kelljen pirulnunk szégyenlünkben az ünnepre hívott és ott majd velünk együtt ünneplő román testvéreink, idegen országbeli vendégeink előtt és — magunk előtt...

Petőfi fehéregyházi emlékoszlopának és sirkertjének a múltban az „uri magyarság” volt a gazdája. S ez elfelejtette elvégezni ezt a munkát, annak erre nem volt gondja,

nem jutott ideje és pénze. Ez az „uri magyarság” ma már itt nem gazda. Lesodorta erről a földről az a vihar, mely a múlt esztendőben elszángalodott a fejünk felett. S ma Petőfi emlékoszlopának és sirkertjének új gazdája van: a magyar munkás és földműves nép. S ez a gazda bizonyára nem fog elfelejtkezni az ő kötelességéről, s lesz arra gondja is, jut arra ideje is és pénze is...

KOS KAROLY

A kolozsvári önműködő Telefonközpont ősszel újjálag megkezdí működését

Türelemet és megértést kérnek a Telefonközpont tisztviselői a gyors kapcsolást igénylő közönségtől

KOLOZSVAR, július 14. A közönség köréből sűrűn hangzottak el panaszok a kolozsvári telefonközpont működése ellen a késedelmes kapcsolások miatt. A távbeszélő-állomások előfizetői különösen azt sérelmezik, hogy reggel 9 óra és déli 1 óra között az összeköttetés létesítése rendkívül késedelmes és a hívó félnek némelykor percekig kell várnia, amíg a hívott számot megkapja. A késedelmes kapcsolás miatt főleg akkor keletkezhetik súlyos hátrány, amikor sürgős orvosi beavatkozást igénylő esetekben a mentőket, vagy gyors segítséget igénylő alkalommal a tűzoltókat vagy a rendőrséget hívja a telefonelőfizető.

A panaszokkal kapcsolatosan felkerestük Avrigeanu Constantint, a kolozsvári Telefonközpont igazgatóját, akitnek tolmácsoltuk a közönség köréből elhangzott észrevételeket, panaszokat. A Telefonközpont kolozsvári igazgatója munkatársunkat bevezette a kapcsolóterembe és gyakorlatilag is bemutatta a telefonösszeköttetés létesítésének műszaki műveletét.

— A kolozsvári Telefonközpont rendkívül túlterhelt — mondotta Avrigeanu igazgató. — A közel félezer kolozsvári telefonelőfizető részéről különösen a délelőtti és déli órákban rendkívül sok a telefonhívás, másodpercenként sorozatos megismétlődéssel. A kapcsolást végző tisztviselőknél és melléje kíségtől beosztott segédek fizikailag képte-

kedések miatt. Görögország már kapott komoly figyelmeztetést — írja a lap — Tito tábornagtól, majd a Pravdatól. Ugy látszik, most Bulgária kénytelen lesz harmadikként figyelmeztetni a görög kormányt.

A bolgár lap befejezésül megállapítja, hogy olyan helyzetnek kell kialakulnia, amelyben szóhoz juthassanak a Balkán-félsziget demokratikus erői.

len a pontos és gyors kapcsolást végrehajtani, bár valamennyi rendkívül gyakorlott munkaező, akik hősies szorgalommal és lelkiismeretesen végzik idegölő munkájukat.

— A Telefonközpont vezetői, de különösen a kapcsolóteremben foglalkoztatott női részéről minden vonatkozásban jóindulatú kötelességérzet, lelkiismeretesség és pontosság nyilvánul meg a telefonelőfizető iránt, akiknek másodpercenként megismétlődő, tömeges kapcsolási igénylést azonban a legjobban szándék mellett sem tudják azonnal kielégíteni. Eppen ezért a telefonelőfizető és a közönség részéről — különösen a délelőtti órákban — megértő jóindulatot és türelmet kérnek, mert megfizetett munkájukat csak megnehezíti a telefonelőfizető részéről a késedelmes kapcsolás miatt tolmácsoltság és panasz.

— A telefonelőfizető és a közönség megnyugtatóra közölhetem azt is — folytatta Avrigeanu igazgató —, hogy a német csapatok által felrobantott kolozsvári Telefonpalota helyreállítási munkálatait lázas ütemben folytatják, az ősz folyamán, szeptember végére, október elejére a munkálatakat befejezik és azonnal beszerelik az automata, önműködő telefonállomásokat és vonalakat, amelyeknek helyreállításával a telefonelőfizető és a közönség részéről jelenleg felmerülő panaszok önmaguktól megszűnnek.

halt meg öccse, Vaszja, éhségtől és veréstől. Natasa látta a hatalmas kemencéket, melyekben elégették a foglyokat. Éjszaka hallották az ide-oda járó teherautókat. Ezek vitték az égetőkemencékbe az áldozatokat. És reggelre az egész környéken érezték az égett emberi csontok és a perzselő haj jellegzetes szagát.

A németek dolgoztatták a gyermekeket azoknak a kemencéknek az építésénél, melyekben apjukat és anyjukat megölték.

— Mindennap vártuk a halált — mondja Natasa Klujeva. — Egy nap azán autóra raktak bennünket és elvitték. A mama ottmaradt Maidanekben.

Az anyák ottmaradtak... A gyerekeket külön táborokba vitték a németek.

Ezekben a táborokban a gyerekeket embertelenül kintartták. A tábori rend legcsekélyebb megsértéséért vasbottal verték őket. Egyszer főzeléket hoztak a táborba. A 7 éves Kolja Bendurev nagyon éhes volt és elvett egy darab répát. A „büntetést” súlyos és „példás” büntetéssel akarták megtorolni. A gyerekek szeme előtt meztelenre vetkőztetve verték agyba-főbe Kolját vasbottal. Utána órákon át térdeltették a 7 éves gyerekeket.

Kora reggeltől késő estig, megállás nélkül kellett dolgozni a gyermekeknek. A németeknek nem volt elég, hogy a végsőkig dolgoztatták a gyermekeket. Vért is vettek tőlük. Egyetlen táborban 377 gyermeket használtak véradónak. Voltak gyermekek, akiket nyolctizszer is vettek vért. Többször vettek vért a 6 éves Tola Lutorovtól és a 8 éves Anjuti Mackevtól. A nyomok látszanak a gyermekek karján.

Sokan a gyermekek közül két-három éven át szenvedtek német rabságban.

A Vörös Hadsereg megérkezése előtt a tábor vezetője megparancsolta, hogy zárják el az összes kijáratokat és a tábor több oldalról gyútsák fel. A Vörös Hadsereg villámgyors előretörése keresztülhúzta ezt a tervet. Többszáz szovjet gyermek életben maradt.

Ezek a gyermekek tértek most vissza hazájukba a 247. számú kórházvonaton. V. SEPELEV

Csizmadia és cipésziparosok figyelmébe!
Kapták és számíték készítését újból vállalja a Farkas-féle üzem, Alkony-u. 25
Papp György

Eladó vagy társat keres
két megfelelő lóval egy teljesen új kettős strálhoz, 35—40 mázsa tehertérséggel. Érdeklődni Vasgyár-utca 2

MAGISZ
Bőripari Munkások Szakszövetsége
a MAGISZ tagok részére
a nyári cipőknél
20% kedvezményt ad
Kolozsvár, Szabadság-tér 31.

Textil- és bari-bara-áruban
nagy választék
111 áruházban
Dózsa György-utca 14
IÓZSEF és HÁGY

Megmentett gyermekek

Késő este van. A moszkvai égen vörös- és zöldszínű tüzek lobognak, agyuk dörögnek: a tűzérési disztűz köszönti a Vörös Hadsereg győztes csapatait. Elkör jut be a kazáni pályaudvarra a 274. számú katonai kórházvonat. Gyerekek érkeznek a vonaton. Szovjet gyerekek, akiket a Vörös Hadsereg szabadított meg a fasiszta rabságból. A vasuti kocsi ablakánál szoronganak mind, boldog örömmel bünulva a zöld és vörös tüzek égen formálódó gírlándjait. Először életükben látják a disztűzet, a győzelem tüzét.

A várakozók feléjük sielnek. Ölegetik őket, a kezüket szorongatják. A gyerekek kiszállnak. A pályaudvaron csoportokra oszlanak aszerint, hogy ki melyik gyermekotthonba megy.

Ezeknek a Németországból megmentett gyermekeknek nagyrésze árva gyerekek. Szüleiket a hilleristák megölték. Nina Zersova apja a vitelszki kerületben élt. Kolhozparaszt volt. A németek megölték, mint partizánt. Ninát anyjával és nővérével együtt elfoglalták. Németországba vitték őket kényszer-

munkára.

— Nézzétek — mondja Nina és felüri ruhája újját. Ott van, a fehér bőrbé égetve, száma: „65764”. — Mindenkinek volt ilyen száma — folytatja a lányka —, a mamáé 65763, Valjáé 65765, Tanjáé 65766, Lesa nagyon magas számot kapott: 158668.

Natasa Sztarozsilova elmondja, hogy anyjával és nővéreivel együtt néhány hónapon át Maidanekben voltak. Ott

A Szudétától a Fekete-tengerig

Balogh Edgár tíz írása

TARTALOM:

- Levél Havasalföldről (1936)
- Kilátástalan szemlélet (1937)
- Dunai történelem (1938)
- Magyar rapszódia (1939)
- Kolozsvár új szerep vár (1940)
- Erdélyi számadás (1941)
- Bem erdélyi politikája (1942)
- Gábor Aron földjén (1943)
- Felszabaduláskor (1944)
- Keleutópal körkép (1945)

A Magyar Népi Szövekség kiadásában megjelenik július folyamán

A romániai kivitel és behozatal kérdése

Porosz szenet, Csehszlovákiából fémipari anyagokat importál Románia?

Tanulmányozzák a román-lengyel árucseré és az export lehetőségét

BUKAREST, július 14. A Szovjetunióból Románia részére érkezett kiváló minőségű gyapotot (pehely) — mint megirtuk — az ország különböző részeiben, elsősorban a falvak lakosságának igen kedvezményes árakon, kilonként 9500 lejért már szétosztották. A gyapotvásárlók a fenti értékben az idejéig gabonanevelőket szolgáltattak be cserébe. A városi lakosság részére, ipari feldolgozásra a szövethuzák és a különböző beszerző csoportok (ekonomat) útján kerül a Szovjetunióból származó gyapot szállításra.

Romániai gazdasági körökben érdeklődéssel tekintenek Gh. Maurernek, a közlekedési és közmunkaiügyi minisztérium államtitkárnak vezetésével Moszkvában tartózkodó román gazdasági bizottság tárgyalásainak eredménye elé. A román gazdasági bizottság nagyobb mennyiségű sziléziai szénnek (lignit) behozataláról folytat tárgyalásokat. A romániai ipar- és CFR-nélkülözhetetlen szükség van a sziléziai szénre addig is, amíg a romániai szénbányák termelőképességét helyreállítják. Romániai gazdasági körökben bizonyos veszik, hogy a folyamatban lévő

tárgyalások kedvező eredménnyel végződnek és a Szovjetunióhoz — az ezévi május 8-án megkötött szovjet-román gazdasági egyezmény gyakorlati végrehajtása során — Románia iránt eddig is sorozatosan megnyilvánult megértő magatartása és előzékenysége lehetővé teszi a román ipar és államvasutak részére nélkülözhetetlen kiváló minőségű porosz szén megfelelő mértékben való behozatalát.

A román minisztertanács legközelebbi ülésén tanulmányozni fogja fémipari adatait, valamint a román-lengyel árucseré és export kérdését.

A voronyezsi katasztrófáról

A moszkvai Pravda 1943 június 27-i számában, amikor a voronyezsi magyar szerencsétlenséggel foglalkozik, a következőket írja:

— Kiderült, hogy a katonák, akiket majdnem huszonöt év folyamán rendszeresen uszítottak a Szovjetunió ellen, inkább megadták magukat, semhogy folytassák a háborút. Kiderült, hogy majdnem valamennyien németellenesek.

Idézi a magyar katonai parancsnokság egy napiparancsát, amely Rákosi szerint a következő szavakkal kezdődik: „Az emberek tekintélyes része még most sem tudja, hogy miért kell a honvédeknek résztvenniük a Szovjetunió elleni háborúban. Az ő véleményük szerint ennek a háborúnak semmi köze sincs a magyar érdekekhez. Ez pusztán a németek ügye.” A cikk azután így folytatja:

— A magyar munkások és parasztok nem akarnak a németeknek dolgozni. A börtönök és gyűjtőtáborok tele vannak. A kivégzések, tömeges elfogások és razziaik nem szűnnek meg. Kállaynak legutolsó beszédében nemcsak mentegésnek kellett politikáját, hanem egész sora engedményét is kellett tennie.

*

Tudta jól, politikai tájékozottsága és tudása alapján szinte matematikai pontossággal kiszámíthatta, hogy a magyar nemzet történelmének egyik legsúlyosabb katasztrófája felé halad, szívének minden érzésével féltette a nemzetet ettől a tragédiától, de hiába próbálta azt a végzetes uton megállítani. Fájdalom, keserűség, helyenkint kétségbeesés érzik ki Rákosi Mátyás intelmeiből és fejtegetéseiből. Ez a belső vívódás teszi nemcsak politikai élménnyé, hanem emberi dokumentummá is a könyvet.

Rákosi Mátyás könyve

BUDAPEST, július 14. Rákosi Mátyás, a Magyar Kommunista Párt vezére, könyvet írt „A magyar jövőért” címmel. A könyv Rákosiék a moszkvai Pravda-ban megjelent cikkeit és rádióbeszédeit ismereti, de már magában foglalja azokat a beszédeket is, amelyeket az 1944-es őszi fordulat után Magyarországon mondott el. A könyv a Kommunista Párt pünkösdi kongresszusán elhangzott beszéddel zárul.

Rákosi tisztán látta, hogy Magyarország milyen végzetes útra indult. Könyvében azok a cikkek is olvashatók, amelyek megmutatják, hogy milyen hangon és milyen eszmékkel igyekezett az orosz közvéleményt a magyar kérdéssről tájékoztatni. A cikkek, a rádióbeszédok kegyetlen igazságokat mondanak el a hibás gyertya politikáról, kritikákja kérésekkel azokkal az eseményekkel szemben, amelyek a magyar belpolitikában és külpolitikában megtörténtek, de a cikkek minden sorából mély aggodás-bontakozik

ki, hogy vajjon mi lesz Magyarországgal azért, mert politikusi az ország szekerét ilyen szerencsétlen útra irányították? Cikkében azt hangsúlyozza, hogy mindig fel kell tártani a múlt hibáit és bűneit, hogy azokat a jövőben megégyeszer el ne kövessük, mert ezeknek őszinte feltárása nélkül lehetetlen felépíteni a jobb magyar életet.

Az első cikk a Pravdában

Mindjárt első cikke nagy védelmi irat Magyarországon mellett. 1941 június 10-én a Pravdában a következőket írja:

— A magyar nép története szinte szakadatlan harc a német elnyomás ellen, a németek a kísérletek ellen, hogy megsemmisítsék a magyarokat. A magyar nép legnagyobb tragédiája, hogy gazdáinak, akik husz évvel ezelőtt a hatalmat magukhoz ragadták, sikerült most Magyarországot háborúba vinni.

Majd így folytatja:

— A magyar nép nem akarta ezt a háborút. A magyar nép a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik a Szovjetunió népe iránt s láncai ellenére is talált módot arra, hogy kifejezze együttlétét a Szovjetunióval. A magyar nép, a dolgozók, az értelmiség milliói ma éppúgy megvetik a német fasiztákat és magyar bérceket, mint azelőtt. A magyar nép lelke mélyen teljesen a szabadságért küzdő Szovjetunió oldalán áll.

Egy beszédében, amelyet 1942 május 10-én tartott, ezt mondja:

— A magyar nép nagy többsége nemcsak ellenzi és elítéli a háborút, hanem egyre többen cselekvőleg is fellépnek ellene és nem rettentik őket az egyre gyakoribb bitófa sem. Ők a magyar nép becsülete megmentői, a szabadságharcosok igazi unokái.

1943 június 5-én a következőket mondja Rákosi:

— Nem véletlen, hogy mindazokban a

A MEGSZALLASTOL A FELSZABADULASIG

VIII. KÖZLEMÉNY

A hitbizomány földjén

Nékem hát nem édesanyám
Magyarország, csak mostohám!
Megváltozik majd egészen,
Tudja Isten, mikor leszzen...

Miskolcon túl már hegyek között szaladtunk visszafelé. Sokat nem kellett szaladjunk s máris a papok földjére értünk. Erdők, mezők, szántók, s amit a két szem beláthatott, mind az egri érsekség, a boldog szegénységet hirdető keresztény egyház tulajdona volt.

Magyarországon azóta megtörtént, ami már pár száz éve esedékes: a földosztás. Az egri érsekség földjeit is odaadták azoknak, akiket jogosan megillet, a magyar parasztságnak. És nemcsak az egri tizezer holdakat, hanem minden egyházi holdat, melyet jogtalanul birtokolt, s a krisztusi eszmével ellentétben vont el a parasz néptől az egyház. Ilyenformán a magyar parasztság megnyerte ezt a háborút, ha urai el is vesztették. És az egyház is megnyerte; bár birtokait el is vesztette. S éppen mert elvesztette. Legnagyobb, legerősebb fegyverét kapta újra kezébe, az érdektelenséget. Újra kötetlen és szabad, semmi sem akadályozza a példamutatásban. Hitet ültethet az emberek lelkébe, hitet a jóságban, az önzetlenségben. Hirdetheti az értelmet, a szeretetet s mindazt, ami krisztusi.

Mentünk hát keresztül az érsek birodalmán s örvendtünk az erdőnek, amiben megbújhatunk, ha arra kerül a sor... Igen, csak hogy az erdő nemcsak megbújásra alkalmas. Fákban áll, s a fákban ágai vannak, s az ágakra akasztani lehet — akasztani katonaszökevény magyarokat. Az egyik erdő szélén újra találunk ilyen felakasztott embereket, honvédeket, magyarokat.

Akkor már mindannyiunkban ott bujkált a rémület: meddig szaladtunk még a németekkel?... Egy félországot végigfutottunk már s belekezdünk jócskán a másik felébe is, és terjedt el az igazság, bármennyire is tagadták a tisztek, hogy ki akarnak vinni Németországba...

— Ha már meg kell döglenni, döglődjünk meg itt-hon! Akasszanak fel mindannyiunkat, magyarokat!... — morogták az emberek s hiába volt a felakasztottak mutogatása, még aznap megkezdődött újra a szökődés. Mire Felsőtárkányra értünk, az őslonknak fele volt meg.

Igazi érseki falu volt ez a Felsőtárkány. Egy telken három ház is s egy házban két család. Harmadikára mívelte a falu az érseki földet. Gyermek volt elég, de gyümölcsfa alig egy-kettő a faluban.

Akkor éppen „nyilasdit” játszott a falu. Vagy fél-három zöldséget vetődött oda valahonnan s a

IRÓ A HADAK UTJÁN

Asztalos István feljegyzései

még ott lévő öttel ígértek mindent Felsőtárkánynak, ami csak nem kerül pénzbe. A falu bólogatott is buzgón s arra gondolt: rosszabb már ugye lehet.

Az egyik ilyen „testvér” csunyan összeakadt Bardóczal egyik este. Bardócz azt állította, hogy ő éppen csak „dudolt” ott a szekere mellett — vele volt két cimborája is —, mikor berohant hozzájuk a nyilas testvér, rájuk tartott egy nemzetőrpuskát s ordítani kezdte: Micsoda lázadás van itt?! — Bardócz tisztességtudóan megkérdezte: Hát maga ki?! — de az csak csattogtatta a puská zarárdját s ordította, hogy: Előre indulj! — be akarta kisérni Bardóczékat. Addig, hogy Bardócz leütötte a földre s akkor rá mind a hárman, összetaposták. Alig tudott a község házára levergődni. Leért valahogy, s felverte az órséget; jöjjenek, mert fellázadt a katonaság.

Bálint István örvezető, egy gyimesi csángó, az őrsparancsnok, felkelt nagy mérgesen, hogy aludni sem hagyják, s mentek Bardóczékhoz.

— Mi volt itt?! Mit csináltak maguk?! — kezdte aztán Bálint István hivatalosan.

— Mi az ég színe viládogtunk semmit, ami rossz, — védekezett Bardócz. — Döglődjünk csendesken, mikor béjött ide egy partizán, vagy ki tudja mi, ránk tartotta a puskát s úgy megijedtünk, hogy le kellett fegyvereznünk. Akkor csak elfutott — végezte be ártatlanul.

Az a szegény nyilas ember felháborodva ugrott elő erre a rettenetes hazugságra.

— En nemzetiőr vagyok! — üvöltötte, de Bálint István örvezető leintette hamar:

— Hogy mert megadni ember, egy katonai szekerehez öt lépésre közeledni, örüljön, ha nem lyuggatták ki golyóval... — olvasta rá a szigorú szabályzatot.

— De hogy merték öt megverni — ágaskodott a testvér. — En nyilas vagyok! — ordította.

— Akkor jó helyre ment — nyugtatta meg Bardócz s hiába ágaskodott, avval maradt a veréssel.

Bardócz máskülönbben ebben a faluban az oszlop összes rizskáját eladta az asszonyoknak borért. Mire észre vették, tiszta volt szekere a rizstől. Két kilót is adott egy liter borért. Azt mondta, sajnálta őket, igen nagyon szegények, s anyai kicsike gyermekük van, mondta s csak hallgatott nagyokat, ha a hadbírótságot emlegették.

Egy héti sem ülhettünk Tárkányon, s az oroszok már Egert közelítették. Kellét hát szaladjunk tovább s kerüljünk a Mátra felé. Megállás nélkül mentünk Mátraballáig. Kicsike egy falu, alig látszott ki a sárból. Jaj, de nem szívesen láttak ott minket. Ezen ugyan nem volt mit csodálkozni, rekviráltattak a tisztek tyuktól kezdve a marháig mindent. „Ugyis az ellenségnek marad”, mentegették a dolgot. Pusztítottak a falut, s mint almaféreg a saját hazáját. Dugták is előlünk a falubeliek mindent, de legjobban a takarmányfélét. Bardócz nézhette az ő két „németfajta” lovát, hogy soványkodnak meg erősen. De a harmadik nap aztán nagyot gondolt:

Vasárnap volt, vasárnap délután, mikor csak odaállt Nyeste örvezetővel Lőrinczi zászlós első titokzatosan.

— Zászlós ur! a falu határában, egyik helyt a kocsnak alatt, sok buza és zab van eldugva, el kéne hozni onnan...

— Hát hozzák el, — egyezett belé rögtön a zászlós lelkesen.

Igen, csak nyílt parancs is kéne, nehogy a tábori csendőrök kitudja minek nézzenek minket, — mondták Bardóczék.

Az volt a legkevesebb: papir volt bőven, pecsét is akadt. Megírta a zászlós, hogy Nyeste István örvezető négy társával egyetemben szolgálati uton van. Aláírta, s mehetek elrejtett zab után. El is mentek. Ötön mentek el a Bardócz szekere. Ő hajtott a lovakat, a két német lovat. Mái is hozzák a zabot. Megszöktek lovastól, szekerektől s még nyílt parancsuk is volt, hogy szolgálati uton vannak.

Ez egy nappal azután történt, hogy én megállapodtam Cseres Tiborral abban, hogy Pestre szökünk. A Bardóczék dolga már csak buzdítás volt számunkra.

Három napra rá meg is szöktünk aztán, s mi is szabályosan, nyílt parancsral a zsebünkben: börtönigénylésért mentünk s máig is vissziük azóta.

Autóval mentünk de már az első faluban majdnem megfáztunk.

Sárral preckeltünk tele egy ezredest, de nem a mi hibánkból. Szembe jött az autóval, s kitérni sem akart csupa gögősségből. Képenye alatt a rangjelzésed sem láttuk, csak akkor tudtuk meg, hogy kicsoda, micsoda, mikor utánunk lövett, nem akartunk másképp megállani neki. Epp, hogy csak fel nem falt: „Adok én nektek „proli-játékot!” — ordította. Cseresmond a nevét, de „lefelejtettem”, már csak annyit tudok róla, hogy aranyarkantus vitéz volt és kora hajnalról késő éjjelig örökké részeg.

Nehezen utunkra engedett s mehetünk aztán, vihetett az autó Budapestre.

(Folytatjuk)

Emlékezés

egy nyolc év előtti július tizenegyedikére

Lehetséges, hogy már nyolc éve volna? Bizony annyi. S mégis, az emlék nem-hogy távolodnék, hanem még egyre közelebb látszik kerülni hozzám, mint a földgömb körüli utján a legtávolabbi átellenes ponton tuljutva, ismét felém-kanyarodott volna...

Ha az ember tíz esztendő előtti önmagáról beszél, az tán már nem is hi-valkodás, inkább olyan, mintha valami kedves halottjáról beszélne.

Benne voltam, résztvettem

a világ leghatalmasabb ünnepe

forgatagában. Akkor, 1937 július 14-én már háromhetes párisi lakos voltam s a város olyan ismerős és anyaságos volt hozzám, mintha szülőföldem volna. Nem tudom, mások milyen mértékben tapasztalták ezt a nagy érzést: a frissen érkezett idegen rohamos párisi érzésének folyamatát, mely aszerint tartja ütemét, hogy ki mennyire jegyezte el magát még hazájában a francia szellemmel. Én, mondom, már három hete éltam álmaim városában, a homályos középkori sikátorok és a pazar empire-terek birodalmában, Villon, Musset, Laforgue, Apollinaire nyomdokain, hol minden utcán, szobor-felirat ismerősöm volt valami könyvből s mintha a Montaigne-szobron lévő idézet is rólam vallott volna: Paris a mon coeur depuis mon enfance...

S mindezt egy sovány, kopott-fekete-ruhás diákmegbarnult közönségtől, egy árnyékban, aki éjjel-éjjel állandóan be-lémkarolva kísérelte egyenes-görbe ut-jaimon: apámnak, aki 1909-ben, 19 éves korában 150 koronával és egy ócska kezításkával vágott neki Kolozsvaról Baudelaire és Verlaine városának, mint valami Balzac-regényhős, hogy másfél-hónapi padlászobor, éhezés és szörnyű sziszurások után hazatérőleg: a leg-gyógyíthatatlanabb betegséggel: a Páris-nosztalgiaival szívében, melyről akkor még nem tudhatta, hogy örökölhető, tán harmad-s negyedéziglen.

A július 14-i nemzeti ünnepről sokat hallottam. Páris-járt Eötvös-kollégista társaim nem egy történetükbe szőtték bele a három nap három éjjel tomboló utcai táncok féltelen ünnepeit. De mindez csak csámpás szöveg volt a valóság eget-verő, pazar operájához képest.

Reggel a Bastille előtt

voltam. Vörös kokárdás tömeg hullámozott a zord bástyák előterében, mint akkor hullámozhatott, amikor ki kellett szabadítani a párisi polgárokat a francia szabadságharc után, amikor diadalittasan táncoltak a romokon. A szónokok hangját óriási hangszórók fokuzták az érzésükre, zengett a Chanson du Départ, a Marseillaise rep-pant kórusa s az uttesten — már ahol lehetett — nyitott tetejű taxikban ifju-kommunisták száguldoztak öklös köszö-néssel. Így kezdte ünnepezni a Front Popu-laire Párisa. S megvallom: e perszínű nyakkendőmet s mindent elsodrálással fe-nyegető vörös zászlós tömegben vajmi ha-lványon éreztem...

S aztán, délfelé, az Arc de Triomphe árnyékából láthattam a francia hadsereg újszervezését. A délceg, könnyed lova-sok, a dübörgő tüzek, a tarka gyarmati-ak acélos menete, az ágyúk és tankok szinkron vonulása volt, és senkinek se jár-ta meg az eszébe, hogy ugyanezek a fiúk, alig két esztendő múlva, olyan ölmokato-nányi törekénységgel omlanak el a német fasizmus talpai alatti... De ugyanígy csodálta a szép masirozókat a világtalálásra Párisba tördelt külföldiek serege is: nem tudhattuk, hogy odaát, túl a Rajnán, a germán erők Nibehung-barlangjaiban minő fejevareket kovácsolnak a XX. század küdebrándjai.

Este az Eiffel-torony tetejéről

fényes szórós tűzijáték geometriai ábrái szabdalás és kiöltöztek ropogó keleti szöngyeg az eget. Az irgalmatlan csat-tóság és rakétázás a háború rémét moz-dított fel bennem.

Ejfel tájban — mintán két kapatos, élemedett francia ural a világos utcákon kilométereken át rugdostunk egy sáros rongyos labdát, megérkeztünk a Montpar-nasse szívébe, ahol a diákok és a művészek tartották hetországra szóló vigá-lmukat. A legsűrűbb táncoló tömeg a nagy művészkávéházak, a Rotonde s a Coupole közti térségben s az abból nyúló utcákban hömpölygött. Különböző nyelven szóló gramofonok, rádiók, eleven bandák. Az ember, ha kedve szottyan, egyszerre két-három is táncolhatott. Egy autó durván belegázolt a vigadózó tömegbe.

A bankok támogatást adnak Kolozsvár bombasújtotta házainak újjáépítésére

KOLOZSVAR, július 14. A Szakszervezeti Tanács szombati titkári értekezletén beszámoló hangzott el a bombasújtotta házak helyreállításának módjairól. Közölték, hogy a Vármegeháza tartott egy legutóbbi értekezleten tervezett dolgoztak ki, amelyet már el is küldöttek Bukarestbe átmeneti bizottság és jóvá-hagyás végett.

A tervezet lényege az, hogy az összes bankok hiteleket folyósítsanak a bombasújtott házak helyreállítására és ezzel a költségeiknek a fedezésére. Készítendő kezesség vállalatok azonban azok a háztulajdonosok is, akiknek háza nem sérült meg a bombatámadások során.

Ezt a kollektív segélynyújtást az „Albina” bank kezdeményezte Ghircioias igaz-gató révén.

Remélhető tehát, hogy a töke bekapcsolódásával még az ősz folyamán megindulhatnak az építkezések és ezzel az oly régóta húzóó lakáskérdés is végleg megoldást nyer s nagy tömegek jutnak ismét megfelelő fedél alá.

Szovjet gazdaság — szovjet pénzügy

Az elmúlt évtizedekben a szovjet gazdasági rendszerről a fasiszta propaganda „megbizható forrásokból” érkezett olyan adatok között, amelyek a kapitalista rendszerben nevelkedett és annak a világ-megváltó hatalmában bizó nagy tömegeknek szándékosan elferdített képet adtak. Ma már alkalmunk van tárgyilagos művek és adatok alapján megismerni a szovjet gazdasági rendszert. A napokban hagyta el a sajtót Bogolepov professzor, a szovjet gazdasági rendszer legjobb ismerőjének pompás kis tanulmánya: „A Szovjetunió pénzügyi rendszere”, amelyből a szovjet gazdasági és pénzügyi berendezkedésről tisztázható és nyerhetünk.

Ahhoz, hogy egy állam pénzügyi rendszerét megismerhessük, előbb a kincstár bevételeit képező gazdasági forrásokkal,

Az állami gazdálkodás nem egyik napról a másikra jött létre,

hanem az 1917-től kezdődött hosszú fejlődési folyamat eredménye. Még 1925-ben az egész ország összes gazdasági erőinek 44,7 százaléka felett a kis magángazdaságok és 6,5 százaléka felett a tőkés vállalatok rendelkeztek. Ma már az előbbi nem éri el az 1 százalékot, az utóbbi pedig teljesen megszűnt. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a Szovjetunióban kizárólag állami gazdálkodás folyik, hanem csak azt, hogy az egész gazdasági rendszernek ez a fő alapja.

A gazdasági és pénzügyi rendszerek éppen ezen a ponton találkoznak és ez a lényeges kiindulópontja a szovjet pénzügyi rendszernek, amelynek a legfőbb alapja a sokrétű állami gazdaságok pénzügyi tevékenysége. Erre azért van szükség, hogy az így összegyűlt költségekvetés alapokat ki lehessen osztani azok között az iparágak és egyéb gazdasági erők között, amelyeknek nincs lehetőségük a pénzügyi tevékenység, ellenkezőleg, anyagi segítségre szorúlnak. Az így felgyűlt pénzeket a nemzeti általános gazdasági terv keretén belül való helyes elosztása képezi a szovjet gazdasági rendszer fő feladatát. Ha azonban az általános terv nem teszi kötelezővé az összes felgyűlt pénzeknek a gazdasági rendszerben való szétosztását, akkor a fennmaradó összeg megmarad az illető állami vállalatnak. Ebből látható, hogy az állami gazdálkodásnak nem minden jövedelme folyik be az állam pénzügyi rendszerébe. Igaz, hogy annak nagyobb része mégis csak az államot illeti. Így a szovjet állami költségvetés nem hasonlíthat össze más államokéval, mert ez utóbbiakban nem szerepel az országban lévő gazdasági egységek (ipari üzemek, kereskedelmi cégek) jövedelmének nagyrésze. Minthogy az állam gazdasági működése mindinkább eredményesebb válik, az állami költségvetés szédületes arányokban növekedik.

ezzel egyidejűleg az állam gazdasági felépítésével kell foglalkoznunk, mert ezek határozzák meg az állam pénzügyi rendszerének alapvető tényezőit.

A szovjetgazdaság alapja a szociális gazdasági rendszer. Ennek az a lényege, hogy megszünteti a magántulajdonát a termelőeszközök felett, amelyek átmennek az állam vagy a szövetkezetek és kolhozok tulajdonába. Ma a termelőeszközök, a kolhozok adnak gyökeres és kizárólagos, a kolhozoktól füglenek a kizárólagos, üzemek, közlekedési eszközök, a nagy mezőgazdasági üzemek, a városi nagy lakóházak mind az állam tulajdonát képezik. Ennek alapján az állam hatalmas gazdasági működést fejt ki, ami a nemzeti jövedelmek meghatározásánál alapvető jelentőségű.

pezi, amelynek egy részét szintén beszed-gáltatja az állampénztárba, másik részét pedig felhasználhatja az alkalmakozottak szociális helyettesítés javítására, lakások építésére és a termelésben kitűnt alkal-mazottak jutalmazására.

Az állam azonban az árak megállapításánál nem mindig abból indul ki, hogy az árban ez a három tényező feltétlenül helyet foglaljon, hanem az általános gazdasági terv keretén belül szociális és gazdasági megfontolásokról az árakat különféleképpen állapíthatja meg:

1. egyes árakban mind a három tényező feltalálható, 2. másoknál elengedi a forgalmi adót és csak az előállítási költséget és a hasznát engedélyezi (pl. a termelőeszközök áránál), 3. egyes esetekben az ár megfelel az előállítási költségnek, 4. végül vannak esetek (elsősorban közszükségleti cikkeknel), amikor az ár csak az előállítási költség egy töredékének felel meg. Ez természetesen az illető vállalat keretén belül veszteséget idéz elő, azonban ez a veszteség kiküszöbölhető az állami költségvetés hatalmas kábé-ltein belül a többi vállalatok hasznából.

A forgalmi adót

minden áru után egyszer kell kifizetni. Kivételt képez az az eset, ha valamely készletgyártmányt egy másik üzem további feldolgozásra vesz át, amikor továbbra másodszer is le kell róni, azonban nem szükségesül. Szabály azonban az, hogy nem a forgalmi adó befolyásolja az árakat, hanem ellenkezőleg, az általános gazdasági tervben megállapított árak után kell igazodnia a forgalmi adó kulcsának. Az árát tehát úgy kell megállapítani, hogy abban benne legyen a forgalmi adó is. Pl. az eladási ár 15 rubel; ebből 10 rubel az előállítási ár, a forgalmi adó pedig az eladási árak pl. 30 százaléka, tehát 4,5 rubel. A fennmaradó 0,5 rubel a haszon. Ha évközben az árak le lehet szállítani vagy fel kell emelni, akkor ezt a forgalmi adó csökkentésével vagy emelésével érik el. A forgalmi adó kulcsa tehát nem állandó, hanem az árme-gállapítási politikának igen rugalmas eszköze.

A szociális gazdasági vállalatok (pl. közlekedés) a forgalmi adóhoz hasonló egységes, de magas adót fizetnek.

A nyers bevételekből az előállítási költség és a forgalmi adó kifizetése után általában haszon marad. Ebből 3 százalék tartálékolható amortizációra. Ennek egy részéből kell elvégezni a nagyobb javításokat, a másik rész pedig új építkezésekre használható fel. Azonban az állam jogosult az utóbbi részt a hasonló szakmában működő más vállalatokhoz átadni építkezésekre vagy alapítások céljaira.

ASZTALOS SANDOR

A népakarat

bőszülten szaggatta fel ajtait, a bennülőket kirángatták s kevesen múlt, hogy még nem lincselték őket.

A Dominique nevű bistro előtt csodálatos balettsoportra bukkantunk. Gerard de Nerval így találta el a színház, amikor megpillantotta a kastély párisián körtáncot lejtő lánykák csoportjában a halvány angyalt, Adriennet.

Schöffer Miklós, a pesti festő, „verbelt párisi” ötlettel állt a csoport kiemelkedő női alakja, Jeanine Solane elé s így mutatótt be engem: ime, a budapesti operaház korrepetitor! A hatás nem maradt el. Körükbe fogadtak s mi reggelig táncol-

hattunk a kedves-bolondos lányokkal. Közben alaposan megéhezve, feltöltünk a Rue Campagne Première egy hatalmas caserne-atelierjébe, ahol aztán feloldódott hangulatban bevallottam, hogy bizony nem zongorista, hanem csak egy szegény világméretű költő vagyok... A lányok egyáltalán nem estek kétségbe: nagy karimájú bárszony kalapot kerítettek, hatalmas kék vastollat tűztek belé s fejembe csapták: vive Lamartine!

Igy esett, hogy még reggel két óra tá-ban is bortól, szerelemtől és dicsőségtől mámorosan „Lamartine”-maszkban táncoltam egy néptelendő teraszán, Auguste Comte szobra előtt. Életem legboldogabb éjszakája volt s mégis, vagy éppen ezért, hirtelen eszembe dőbent, hogy ez

megismételni nem lehet! Heves fájdalom markolt szívemet. A balettünderkék, Be-belle, Noa-Noa, nyakamba csimpaszodva faggattak: mi léte hirtelen a mi Lamartineunkat? Aztán, látván végzetlenül voltam, megállapították, hogy bizonyára távoli hazájára gondolt...

Ha azt mondanám, előérzet volt, tulon-nék. Hisz akkor még maga Páris sem tudta, hogy Tabouin asszony sem sejt-hette, hogy ezen az éjszakán öt-hat ke-serves évre előre kitombolta magát. Mert a két következő július 14-ikét már az európai háború előszébe tette legmagasabb s kényvesztetted. Ugy hallottam, az utó-só ünnep már fiókája se lehetett volna az 1937-belinek. Látha még az is hozzá-vesszük, hogy akkor már „Lamartine” is hiányzott a párisi utcákról...

Most, a felszabadult Franciaország első nagy ünnepén minden idegessel odaál-modom magam. O, ha együtt ünnepeleth-nék a mámoros párisi néppel! Ott — akárcsak 166 évvel ezelőtt — ott — zsarnokság romjain, az épülő új világ kulisszái közt táncolnak Páris halhatatlan gyermekei.

JEKELY ZOLTAN

Segítsük

a hazatérőket

élelemmel!

Adományokat kér a Hazatérők Otthona: Horea-ut 51. szám.

JÉGTUTAJON

Úgy állok, mint zajongó jégén,
forgó hasábon ár, ólén
Állant örvény s a part már régen
eltűnt és homály nő fölém.

Hullámok vad, szakállas álla
lépi ráfagyolt zsarnokát.
Kötött mélyek elfojtott álma
kelti valóra önmagát.

Forrong minden, jegedzik, olvad.
A jég már nem jég s víz se még.
Sodor az ár, távol a holnap,
s szürke hamuszín fent az ég.

Nemcsak a part, köthet a jég is,
hogya zajgásban rákerülz.
Futni akarsz s ott dermedsz mégis,
vagy ha lépsz egyet, elmerülz.

Nem tudunk még egyvízzé lenni,
önzés sodrában szélesünk.
Szívünk üres visszhangját zengi
s mérget termel a szépszünk.

Jégtutajon didergek árván,
de az iszapot megvetem,
Testem legyen megfagyott márvány,
legyen átlátszó jégitem.

Csak önzésnek gennyszínű sárja,
foljja ne érje szívemet.
Legyek „pétó” s ha nem lesz láрма,
békét hirdelök izenet.

HORVÁTH ISTVÁN

AUGUSZTUS 5-ÉN EMLÉKÜNNEPELYT
RENDEZNEK AZ ÉPÍTŐIPARI MUNKA-
SOK. Kolozsvár építőipari munkássága au-
gusztus 5-én, vasárnap délelőtt a városi
Színkörben ünnepelet rendeznek az első épít-
őipari munkás-sztrájk emlékére. Kérlik
az összes szakszervezeteket, hogy erre az
időpontra ne tervezzenek más előadásokat,
hogy az építőipariak emlékünnepele töljes
szertül legyen.

MUNKÁBAN A KOLOZSVÁRI FODRÁ-
SZMUNKÁSOK TISZTOGATÓ BIZOTT-
SÁGA. A kolozsvári fodrászmunkások tisztogató bizottsága tovább folytatja a purifikálást. Tíz nap leforgása alatt minden kolozsvári fodrász köteles megjelenni a szakszervezet helyiségében purifikálás végett. Minden fodrász munkás vigye magával egy kádat, mint polgári iratát. A bizottság minden nap reggel 3 órától 8 óráig, vasárnap pedig reggel 9 órától 13 óráig működik. A szakszervezet új helyisége július 16-tól kezdve a Szabadság-tér 12 alatt az első emeleten van. Bejárat a Kismester-utca felől. A vezetőség.

(*) ORVOSI HIR. Dr. Kappel kórházi főorvos, gyermek- és belorvosi rendelését régi lakásán (Szabadság-tér 4, I. emelet) újra megkezdte. 9936

A MAGANTISZTVISELŐK ÉS KERESKEDELMELMI ALKALMAZOTTAK SZAKSZERVEZETE július 17-én, kedden délután 4 órakor a Színkör helyiségében rendezte évi tisztújító közgyűlést. Ezen közgyűlésen minden tag megjelenése kötelező.

A CENTRE D'ETUDES FRANCAISES KÖNYVTÁRA felkéri azokat az olvasókat, akik hónapok óta nem hozták vissza a náluk lévő könyveket, hogy azokat a francia konzulátus irodájába (Erzsébet-ut 1), bármely napon déli 11 és 13 óra között behozni sziveskedjenek. Egyben értesítjük olvasóinkat, hogy a nyári szünet alatt könyvtárunk hetenként egyszer, csütörtökön délután 4-6 óráig áll becses rendelkezésükre (Bartha Miklós-utca). Az igazgató.

A NEMZETI SZÖVETKEZETI INTÉZET MŰLTÉVI MŰKÖDÉSE. Bukarestből jelentik: A Nemzeti Szövetkezeti Intézet az elmúlt 1944. évben igen élénk tevékenységet fejtett ki textil és ruházati anyagok, valamint lábbelik vásárlása terén. A háború következtében ezeknek a cikkeknek külföldről való behozatala lehetetlenné vált, a helyi földi termelés pedig kényszerítő körülmények miatt lényegesen csökkent. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet az 1944. évi január 1-én 140 millió 419.33 lej értékű textil- és ruházati anyaggal, valamint lábbelivel rendelkezett. Elkészítve felül az elmúlt évi en a Nemzeti Szövetkezeti Intézet 76 millió 549.342 lejért vásárolt típuszöveteket és varróanyagot, 50 millió 222.695 lej értékben gumibocskort, 1,594.155 lej értékben lábbelik készült lábbelivel és 16.51.000 lej értékben különböző zsákokat.

A Városi Színház helye 50. a:

Vasárnap délután 3 órakor: GYÁVÁK ÉS HŐSÖK. (Ujlonyság ötödik előadása).
Vasárnap este 6 órakor: HÁROM A KIS-LÁNY.
Hétfőn 6 órakor: HÁROM A KIS-LÁNY.
Kedden 6 órakor: HÁROM A KIS-LÁNY.
Szerdán, 6 órakor: PERKUTSZARU CSE-RENYKE.

H I R E K

Vasárnap,
1945. július 15.
Köt.: Henrik cs.
Prot.: Henrik cs.
Ortozóna:
Gulrik.
Eztől: 5703 év
Av hó 3.

A nap két 4 óra
2 perckor és 19
óra 42 perckor
nyugszik.
A hold két 10³
órákor és 22
óra 53 perckor
nyugszik.

VILÁGOSSÁG

Politikai napilap. Megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Szerkeszti: BALOGH EDGAR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Távbeszélő 258.

Előfizetési díj egy hónapra 1000 lej. Apróhirdetések szá-
vankint 30 lej, legkisebb hirdetés 300 lej. Álláskeresőknek
szavankint 20 lej, legkisebb hirdetés 200 lej. A kiadóba cim-
zett és jelítség hirdetéseknel 30 lej pótdíj fizetendő. Keretes
hirdetések négyzetcentiméterenkint 80 lej. Szöveg-hirdetés
(hírek között) szavankint 80 lej. Nyiltér szavankint 100 lej.

Kéziratok megőrzésére vagy visszaküldésére nem vállalkozunk.

FELHÍVÁS A NEM ROMÁN ALLAM-
POLGÁR EGYETEMI HALLGATÓKHOZ!
Az e kategóriába eső egyetemi hallgatók iratkozhatnak fel a Diákház portásánál fel-
fektetett ívekre, itt-tartózkodási engedélyük elnyerése céljából, amennyiben a nyári tan-
folyamra be vannak iratkozva. A magyar-
nyelvű egyetem diákszövetségének végre-
hajtóbizottsága.

VEGLEGESELTIK ÁLLÁSÁBAN ARAD
MAGYAR ALPOLGÁRMESTERÉT. Arad-
ról jelentik: A vármegyházán működő po-
litikai tanács Vostinar György főispán el-
nökletével ülést tartott, amelyen több köz-
igazgatási kérdés tárgyalása után Arad
alpolgármesteri székének betöltése is szóba-
került. A főispán javasolta, hogy Aradon a
magyarság — számarányának megfelelően —
kapja meg az első alpolgármesteri hely-
lyet és Decker Ivánt, aki jelenleg is Arad
magyar alpolgármestere, állásában véglege-
sítsék. A politikai tanács egyhangulag ma-
gáévá tette a főispán előterjesztését.

A SZOCIÁLEDEMOKRATA NÖCSOPORT
ma, vasárnap délután 3 órai kezdettel tánc-
cal egybekötött műsoros fagyaldélutánat
rendez, melyre vendégeket is szívesen lát.

A MAGÁNALKALMAZOTTAK SZAK-
SZERVEZETE DRÁGASÁGI SEGÉLYT
JUTTAT A VÁLLALATI NYUGDIJASOK-
NAK. A magánalkalmazottak kolozsvári
szakszervezete nehéz anyagi viszonyok kö-
zött küszködő nyugdíjasainak megsegítésére
ugynevezett drágasági segélyt harcolt ki,
amelynek összege megfelel a közalkalma-
zásban lévő drágasági pótlóknak. A se-
gély összege Kolozsvárt 15.000 lej, a megyei
helységeken pedig 12.000 lej. Lépések tör-
téntek, hogy az összes vállalatok irják össze
és terjesszék elő a segélyre jogosult nyugdí-
jasaikat.

(*) Dr. Borbáth Andor szülész-nő-
gyógyász, klinikai tanársegéd újbe-
rendel. Cim: Egyetem-utca 3., délután
3-5-ig. 9923

A tordaszentlászlói patkó

Tordaszentlászló község a napokban új patkó-legenda bölcsőjévé
vált. A történet ezúttal nem a pogányok elől menekülő hajdani szent
király lóva lábnyomáról szól, hanem egy valószínűleg patkóról, mely ott
született meg izzó parázs közt, sulyos kalapácsütések formáló erejétől,
szemüklőitára a szentlászlói kovácsműhelyben.

Született ott eddig is naponta néhány lucat, de legenda róluk nem kelet-
kezett. Mert azokat csak a falu derék kovácsának mindennapos munkája terem-
tette s abban, hogy a kovács patkót készít, igazán nincs semmi csodála-
tosság. Ezt azonban, amelyről beszélünk, nem akármilyen kovács készítette.

Történt ugyanis, hogy a kalotaszegi falokat járó szovjet rádióújságírók
vezetője, egy őrnagy betért a szentlászlói kovácsműhelybe is, ahol a
kovács éppen emelte ki a tűzből a patkónak való izzó vasdarabot. Az
őrnagy odaült a mester mellé, nézte egy darabig, majd kiragadta kezé-
ből a fogót s a kalapácsot, a vasdarabot az üllőre illesztette s szakszerű
gyakorlottsággal kezdte püfölni-formálni, míg csak szabályos, szép patkó
nem kerekedett belőle...

Ugyan miért támadt kedve a magasrangú szovjet tisztnek erre a ne-
hez, izzadságos játékra? — találgatták az odacsődültek. — Talán bizony
a tagbaszakadt kovácson esett meg a szive? Vagy meg akarta mutatni,
hogy hazájában milyenre formálják a patkót?

Pedig a szovjet tiszt, hazájától talán tízezer kilométernyi távolság-
ban csupán emlékezett. Amint maga magyarázta meg mindjárt az álmél-
kodóknak, valaha ő is kovács volt. Tehetsége azonban előre vitte.

De a szentlászlóiak csodálkozása csak akkor lett igazán teljes, ami-
kor megszólalt a szovjet őrnagy társaságában lévő Kurkó Gyárfás, a Ma-
gyar Népi Szövetség országos elnöke is:

— Én is segíthetek...

Levetette kabátját, feltúrte ingujját, felragadta ő is a fogót, a kala-
pácsot s folytatta a munkát ott, ahol az őrnagy abbahagyta. Kurkó Gyár-
fás tudniillik polgári foglalkozására nézve brassói géplakatos mester.

És szólt végül a kovács:

— No, ezt a patkót elteszem, ilyen se készült több ebben a műhelyben.

— JN.

KULTURDELUTANOKAT RENDEZ A
KOLOZSVÁRI DEMOKRATA ZSIDÓ NÉP-
KÖZÖSSÉG. A kolozsvári Demokrata Zsidó
Népközösség kulturális bizottsága elhatározta,
hogy minden szombaton délután 4 órakor
előadást rendez a Szentegyház-utca 34. alatt
lévő helyiségben. A gazdasági, politikai és
tömeges előadásokat ének-, szavalat- és
zenesámok fogják tarkítani. Vendégeket
szívesen látnak. Az első kulturdelutánt ju-
lius 14-én, szombaton délután 4 órakor ren-
dezik meg a „Concordia” helyiségében
(Szentegyház-utca 34, első emelet), amelyre
az érdeklődőket lapunk útján is meghívja a
rendezőbizottság.

KEDVEZŐ MÉRLEGET MUTAT AZ AL-
LAMI KÖLTSÉGVETÉS BEVETELI OL-
DALA. Bukarestből jelentik: A pénzügymin-
isztérium fokozott gondot örködik az ál-
lami költségvetés egyensúlyán, főleg az ál-
lami bevételek felett, amelyekből az állami
szükségleteket kell fedeznie. A folyó évi ápr-
ilis elsején megkezdett új költségvetési év
június havában az állami bevételek összege
112.362 millió lej volt, az 1944. évi június
havi 16.890.2 millió lej állami bevétellel
szemben. A folyó évi április hó elsejétől ju-
nius 30-ig, tehát a folyó évi költségvetési év
első három hónapjában az állami bevételek

összege 294.252.2 millió lej volt a megelőző
év hasonló időszakában befolyt 37.326.6 mil-
lió lej állami bevétellel szemben. A költség-
vetési előirányzatot szemben a tényleges
állami bevétel a folyó költségvetési év első
negyedében 44.3 százalékkal volt több.

A HIVATASOS ARTISTÁK SZAKSZER-
VEZETE a purifikálási eljárás lefolytatása
céljából felhívja a következőket, hogy július
17-én, kedden délután 4-6 óra között az
alábbi sorrendben megjelenni sziveskedjenek
a szakszervezet helyiségében: Török Irén,
Kovács Erzsébet, Hintz Hella, Dongó Mária,
Sebestény Mária, Lénárt Klára, Kövári Éva,
Rozália, Ana Russu, Rorray Anna, Weisz
Zsuzsanna, Vonga Katalin, Diónyó Margit,
Jámbor János, Lénárt Klára, Kövári Éva,
Hazay Ildikó, Pápai Sándor, Goutsmit Ilona,
Silló Kálmán, Barát Sándor, Schönhaus
Hedvig. Felkérjük mindazokat, akik fent-
nevezettek multbéli magatartásával kapcsola-
latban terhelő adatok birtokában vannak,
azokat zárt borítékban, olvasható aláírással
a szakszervezet titkárságánál jelentésük be.
— Felhívjuk tagjainkat, hogy igazolványalk-
tásvétele végett sürgősen jelenjenek meg a
titkárságnál és 3 darab fényképet hozzanak
magukkal. A vezetőség.

A SZOVJETUNIO ÉS LENGYELORSZÁG
ÚJ KERESKEDELMELMI EGYEZMÉNYT HO-
TOTTAK. A Szovjetunio és a lengyel köz-
társaság új kereskedelmi egyezményt kötöt-
tek, amely a legnagyobb kedvezmény,
együttműködés és barátság elvén alapszik. A
szerződés értelmében a két állam között a
folyó év második felében 120 millió dollár ér-
téki árucserét bonyolítanak le, míg az 1939
évi kereskedelmi egyezmény a két állam
áru-cseré-formalmának értékét huszmillió
dollárban állapította meg. Lengyelország 5
millió tonna szenet és kokszot, 67 ezer tonna
acélt és vasat, ötezer tonna cinke, hetven-
ezer tonna cementet, 25 ezer tonna marószó-
dát, továbbá különböző gyapjuszöveteket és
nyersanyagokat szállít a Szovjetuniónak.
Cserébe a Szovjetunio 250 ezer tonna vas-
ércet, 30 ezer tonna mangánércet, 25 ezer
tonna gyapotot, 3 ezer tonna dohányt, 2400
tonna lent, 40 ezer tonna papírgyártáshoz
szükséges celulozét és egyéb árut szállít
Lengyelországnak. Az új kereskedelmi
egyezményt a Szovjetunio részéről Mikoyan
külsőkereskedelmi népbiztos, Lengyelország
részéről pedig Mine ipartügyi miniszter írta
alá.

FEJLŐDIK A SARKVIDÉK. A hábo-
ru alatt fontos változások történtek a
szovjet sarkvidéken. Számos új vállalatot
alapítottak, új kikötőket és rakodóparto-
kat építettek, egész új munkásszervezetek és
sarkkutató-csoportok keletkeztek. A
sarkvidéki munkások nem szünetelnek a
sarkvidéki éjszakák és hóviharak idején
sem. A szovjetkormány a háborus nehé-
ségek ellenére is minden eszközt rendel-
kezésre bocsátott a sarkvidéki telepese-
knek. Állandóan nagymennyiségű nyári fő-
zeléket és gyümölcsöt, almát, narancsot,
citromot szállítanak a sarkvidékre. Az ot-
tani állomásokon már tejgazdaságok is
vannak, sőt a telepeseinek sikerült zöld-
ségeit is természetien és a termés meny-
nyisége évről-évre növekszik. Minden két
hónapban propaganda-repülőgépek keres-
tel a sarkvidék munkásait, s új filmeket,
könyveket, újságokat, hangszereket visz
oda magával.

KOLOZSVÁRI SZÉKELYEK! A Székely
Alkalmazottak Egyesülete értesíti tagjait,
valamint az egész székely ifjúságot, hogy
ma, vasárnap délután 5 órai kezdettel Kötő-
utca 12 alatti saját helyiségében kulturális
előadást tart, melyre kéri a pontos megje-
lenést.

(*) TIZEVES TALÁLKOZÓ! A kolozsvári
felső-kereskedelmi iskola magyar fago-
zatának 1935-ben végzett tanulója 1945. ju-
lius 21-én, szombaton 10 éves találkozó tar-
tanak. Gyülekezés délután 1/4 órakor az
iskola épületében. Posta-cim: Dr. Tuika
László Kolozsvár, Dermata Művek. 10040

NÉPBIRÓSÁG ÍTÉLKEZIK KÉT ARADI
HABORUS BUNOS FELETT. Aradról je-
lentik: A bukaresti népbiróság hivatalos
átiratban kereste meg az aradi vizsgálóbíró-
ságot, hogy folytasson le tanúkihallgatáso-
kat Verdes Ioan volt mezőgazdasági kama-
rai főtisztviselő és Teodorescu Gheorghe
volt kapitány, vádlottak ügyében. Verdes
Ioan mint közmunkafelügyelő — a vádirat
szerint — számos visszaélést követett el, a
munkatelepen gyalázta a munkaszolgál-
tosokat, akik közül többen ártatlanul bün-
hődtek a sőtétlelki munkafelügyelő miatt.
Teodorescu Gheorghe a román hadseregből
elbocsátott, majd az Antonescu-rendszer
alatt reaktivált kapitány a brassói munka-
tábornak volt zásznok parancsnoka. Keze
alatt többszáz aradi zsidó dolgozott, akiket
ittott, vert és állandóan zsarolt. Köztudo-
masú volt róla, hogy jelentős vagyont hará-
csolt össze. Lelkismeretét haláleset is ter-
hell, mert az egyik súlyosan beteg munka-
szolgálatost nem engedte kórházba szállítat-
ni és a szerencsétlen ember — orvosi segít-
ség hiányában — meghalt. Mindkettőjük
felett népbiróság ítélik.

AZ IPARTESTÜLET NÖCSOPORTJA
kedden délután 5 órakor az ipartestület he-
lyiségében nagygyűlést tart, melyen a napi-
rend fontosságára való tekintettel minden
nőtag pontosan jelenjék meg.

ELLENŐRZŐ ÜGYVEZETŐKET NEVEZ-
TEK KI TÖBB ERDÉLYI IPARVÁLLA-
LATHOZ. A román hivatalos lap, a Moni-
torul Oficial legutóbbi száma miniszteri ren-
deletet közöl, amely több erdélyi és bánági
iparvállalathoz ellenőrző ügyvezetőt neve-
zett ki. A nagyszabedű Eissler Pál és társa-
utóda falpári vállalathoz Gh. Bazilescu ez-
redest, a Teke közösgben lévő malomhoz,
amely Meştea Róza tulajdon, Deheleanu
Jánost, az aradi „Aracon” vállalathoz Gut
Teodort, az aradi Zwack Ikkörgyárhoz Gh.
Bant, a besztzercei Ludwig és Nechel petró-
leum-, benzín- és olajlerakathoz a besztzer-
cei szövetkezeti szindikátus megbízottját,
az érkörtvélyesi (Szilágy megye) szaksz-
gyárhoz Czirval Vasileet, az érkörtvélyesi
malomhoz Friedmann Hermant, az érmé-
hályfalvi Arovit konzorvigyárhoz dr. Ter-
tan Miklósa ügyvédet, a nagyváradi Wo-Eco
cipőgyárhoz Marek Herscovici ügyvédet, a
maroshévízi falpári vállalathoz Gh. Mincut,
a szegedvári Banca Unita pénzüntözethez pe-
dig Parvu C. Boerescu tartalékos akore-
dem neveztek ellenőrző ügyvezetőnek.

250 lej lett a KÉPES UJSÁG

20 nagyoldalas legújabb száma.

FOBB TARTALMA:

Néptörvényszék előtt az erdélyi háborús bűnösök.

Képriport az Ekések Frontjának első szabad kongresszusáról.

Román-magyar barátsági ünnepek Bukarestben.

Ifjúsági kongresszusok Budapesten és Belgrádban.

Erdélyi képhíradó.

A Képes Ujság 150.000 lejes legénypályázatának feltételei.

Képes beszámoló a kolozsvári gyermeknapról.

A Képes Ujság legújabb számában a következő írások és újságról írtak cikket, novellát, verset:

ASZTALOS ISTVAN: Béresek.

DEZSŐ LORANT: A július 9-i napfogatokozás.

HORVATH ISTVAN: Gondolkodik a rengeteg.

JAKAB ZSUZSANNA: Lengyelország a demokrácia útján.

JORDÁKY LAJOS: A francia forradalom.

KOLOZSVARI KLARA: Szonett.

LANCZ LASZLO: Beszélgetés Janovics Jenővel.

LASZLO GYULA: Forradalmak az ujkor művészetében.

NAGY ISTVAN: Minden jog a szerzőé (folytatásos regény).

SOMLYAI LASZLO: Ahol a porcellán készült.

F. TAKATS ZOLTAN: Kína és Japán kritikus napjából.

UTKIN-KÖMÜVES: Sebet, ha kapsz... Képes sport, kolozsvári és budapesti színházi élet, könyvnap, képes riport, keresztjérvény, humor, gazdag képszolgálat a Képes Ujság legújabb számában.

Megjelenik minden hónap
1-én és 15-én.

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS. Az Időjárás-kutató Intézet közli: Változó felhőzet, növekvő szél, Erdélyben kisebb esőzések, a hőmérséklet emelkedik.

NISZTERENKO HALINA IVANOVNA, aki a szovjet hadseregben mint tőrzsörmester szolgált, a Széchenyi-tértől a Dózsa György-utcán át a Szabadság-terig terjedő úton elvesztette személyi és katonai cikkeket, kintüntetési igazolványait és pénzt tartalmazó női táskáját. A károsult kéri a becsület megtagadást, hogy a részére nélküli, közzététel nélküli és katonai okmányokat, valamint kintüntetési igazolványait szolgáltatassa be a rendőrségre. A tárcában lévő pénzt megtarthatja.

Dickens halálának hetvenötödik évfordulója alkalmából a Szovjetunió több városában irodalmi estélyeket tartottak és a nagy angol író műveiből kiállításokat rendeztek. Dickens egyik legnépszerűbb nyugati író a Szovjetunióban. Műveit tizenöt nyelvre fordították le és azok mintegy két és félmillió példányban forognak közköze. Az évforduló alkalmából több szovjet kiadó vállalat ismét kiadja Dickens összes műveinek orosz nyelvű sorozatát.

KÖZÉPISKOLAI TANULÓK FIGYELMEBE! Felhívom az összes középiskolák énekkari növendékeit, hogy július 16-án, hétfőn délután fél 5-re Deák Ferenc-utca 4. I. emeleti helyiségben, a textilmunkások szakszervezetében jelenjenek meg a Petőfi-ünnepek sikere érdekében. A megjelenés kötelező és erről igazolványt bocsájtok ki. Hadházy Sándor, tankerületi főigazgató.

MUNKAALKALOM NYILT NAGYENYEDEN VAS- ÉS FAIPARI MUNKÁSOK RÉSZÉRE. A Nagyenyeden működő kereskedelmi és ipari vállalat (Intreprimere Industriala si Comert) közölte a kolozsvári Szakszervezeti Tanács vezetőségével, hogy vasúti kocsijavító műhelyében nagyobb számban alkalmazni tud vas- és faipari munkásokat. Az érdekeltek szakszervezetek utasítását kaptak a munkára jelentkezők összehívására. Itt írjuk meg, hogy Reszkáról is érkezett megkeresés, ahol vasipari munkásokra van szükség.

Halálra ítélték Luis Ferdinand francia rádiódemónát, akit a franciák a „stuttgarti árszó” néven ismertek, mivel a stuttgarti német rádió szolgálatába állt.

Tiron Sylvia operanékesnő
ének és színpadi játék tanítását
folytatja.
Görögtemplom-utca 21

KOZGAZDASAG

A Román Nemzeti Bank a hitelélet átszervezését határozta el

Uj alapokra fektetik a mezőgazdasági hitelintézetek működését

BUKAREST, július 14. A Nemzeti Bank Igazgatósága C. Tataranu bankkormányzótól kapott utasításra a hitelélet helyreállításának nehéz kérdését tanulmányozza. Külön bízottság alakult, amely a hiteléletet a gazdasági törvények jelenlegi követelményeinek megfelelően kívánja megszervezni.

Elsősorban a mezőgazdasági hitelek kérdésének megfelelő megoldása foglalkoztatja a Román Nemzeti Bank igazgatóságát és szakbizottságát. A Romániában végrehajtott radikális agrárreform után a mezőgazdasági hitelintézetek szervezete nem felel meg különösen a falusi mezőgazdák hitel igényeinek.

A kis és középbirtokok számára viszonyítottan igen sok a mezőgazdasági jellegű hitelintézet, ezek azonban inkább a nagybirtokok kívánalmait szolgálnak tevékenyked-

tek. Ezek a mezőgazdasági jellegű hitelintézetek az állam részéről igen jelentős előnyöket élveztek és élveznek, anélkül azonban, hogy a kis- és középbirtokok fejlődésének lehetőségét az általános mezőgazdasági érdekekben támogatták és biztosították volna.

Eppen ezért ósztatlan meglepedést kelt a romániai mezőgazdák körében a Nemzeti Bank és kormányzójának dicséretreméltó kezdeményezése, amellyel a mezőgazdasági hitelek folyósítását új alapokra kívánja fektetni. A romániai földosztás csak úgy felelhet meg az új idők szociális és gazdasági követelményeinek, ha megfelelő hitel forrás táplálja — különösen most, a háború pusztításait követő helyreállítási időszakban — és teszi lehetővé részére a minőségi és mennyiségi többtermelést.

MENNYI JUTALMAT KAPNAK AZ ÁR-ÜZÉRKEDÉS FELJELENTŐI? Bukarestből jelentik: Az árkormánybizottság köztudomásra hozza, hogy bárki, a bírót kar tagjain kívül, aki saját kezdeményezéséből leleplez vagy megállapít az árzétkedéssről szóló törvénybe ütköző kihágást vagy véttséget és az esetről sajátkezű aláírásával az illetékes hatóságnak jelentést tesz, igényt tarthat — a jogerős marasztaló bírói ítélet után — az elkobzott árak értékesítéséből befolyt összegből adandó jutalomra. A jutalom összege, amely egy a feljelentőt, mint az árzétkedést megállapító hivatalos közeget megilleti, a következő: 20 százalék, ha az elkobzott ár értékesítéséből befolyt összeg 10 millió lejig terjed, 15 százalékot, ha az elkobzott ár értékesítéséből befolyt összeg 50 millió és 100 millió között váltakozik és 10 százalékot, ha az értékesítésből befolyt összeg 100 millió és 500 millió lej között váltakozik. A két utóbbi esetben kifizetésre kerülő jutalom azonban nem lehet kevesebb, mint az 50 millió lej értékesítési összeg után adott 20 százalékos jutalom.

BÉKETERMELESRE KÖTELESEK A TERNI A HADIIPARI GYÁRAK. A hivatalos lap június 29-i számában megjelent az 511. számú törvény, amely kötelezővé teszi az eddig egészen, vagy részben hadianyagot előállító gyárak részére, hogy amennyiben a hadianyaggyártás megszűnése következtében működésüket korlátozni vagy megszüntetni lennének kénytelenek, tegyék meg a szükséges intézkedéseket a béketermelésre való áttérésre. Azok a gyárak, amelyek nem alakíthatók át, kötelesek a működés részben vagy teljes megszüntetésére az iparügyi minisztériumtól engedélyt

kérni. Az engedélyt helyszíni vizsgálat alapján adják meg. Az engedélyben intézkedni kell, hogy az alkalmazottakat más iparvállalatnál helyezték el. Az áthelyezés csak azonos fizetés és munkakör mellett történhetik. Ha másképpen ez nem lenne biztosítható, a minisztérium elrendelheti a két csoportban való munkát. Azok az alkalmazottak, akiket előző munkahelyükön felmentettek a katonai szolgálat alól, ezt a jogukat új munkahelyükön is megőrzik. Azok az alkalmazottak, akik a kijelölt új munkahelyen nem jelentkeznek, minden jogukat elvesztik.

(*) **MEGHÍVÓ.** A Kolozsvár és Vidéke Bőrfeldolgozók Termelő, Beszerző és Értékesítő Szövetkezete, mint a „Szövetéségi” Központ tagja, 1945 július 23-án délután 5 órakor a Kolozsvár és Vidéke Ipartestület székházának I. emeleti gyűléstermében (Károlyi-utca 9) tartja rendes évi közgyűlést, melyre a tagokat az alapszabályok értelmében meghívjuk. Napirend: 1. Az 1944. évi eredményéről szóló jelentések tárgyalása és a zárszámadások megvizsgálása. 2. Mérleg megállapítása, az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása. 3. A tiszta nyereségről való rendelkezés. 4. Az igazgatóság kiegészítése. 5. A felügyelőbizottság egy tagjának kisorsolása az alapszabályok 43. §-a értelmében. 6. Termelői szövetkezet felállítására ügyben határozathozatal. 7. Esetleges indítványok. Az 1944. december 31-én összeállított Mérleg és Nyereség-Veszteség számla a „Világosság” 1945. július 1-én megjelent II. évfolyam 61. számában közzé lett téve, — jelenleg a szövetkezet (Széchenyi-tér 11) üzlethelyiségében a tagok rendelkezésére áll a hivatalos órák alatt. Az igazgatóság.

APRÓHIRDETÉSEK

A díj-vétel

SELYEMHARISNYA legolcsóbb bevásárlási forrása Dávid Ferenc-utca 13, udvarban. 9743

ARAGAZ- Shellgáz-palackot tételben is vesznek. Munkácsy-utca 8. Tokay. Csak délután. 9848

KÖNYHA- és szobabutor eladó. Fogarasi-né, Mikó-utca 1. 9892

PUCH luxus férfikerékpár új állapotban és egy ritkaság, használatlan perzsaszőnyeg (8 m²) eladó. Cim a kiadóban. 9891

GYERMEKKOCSI jutányos áron eladó. Kövespad-utca 59, hölgyfodrászat. 9939

GYERMEKKOCSIK, sport, kombinált, mely játékbabakocsik kaphatók Weisz Mózesnél, Horea-ut 16. Javításokat vállalunk. 9940

LITERES füveket veszünk. Ecetgyár, Pap-utca 73. 9912

IROGÉP, hordozható és irodalmi, eladó. Érdeklődni Obsitos-utca 11, házmasternél. Ugyanott planinó-zongora eladó. 9934

HALÓ, íróasztalok, komódok, asztalok, ebédlőkredenc, szalongszék, szekrények, vitrin, hátszemélyes csüsti evőeszköz kapható Kanyarónál, Kossuth Lajos-utca 14. 9933

ELADÓ csónakos Singer varrógép, úgy sodronnyal, gyermekágy matraccal, sűrűspoharak, demizsonok. Szabadság-tér 13. Ajtó 8. 9932

ELADÓ 0.4-től 10 HP-ig villanymotorok. Janca, Radák-utca 4, telefon 502. 9931

ELADÓ egész új díofurniós vitrinés, két-személyes rekamlé, 240x110-es perzsaszőnyeg. Mikó-utca 61. 9922

EGY új kézi mángrólógép azonnal eladó. Timár-utca 2. 9920

MODERN konyhaberendezések kívánat színeben kaphatók olcsón, ugyancsak minden új rendelést és javításokat olcsón vállalok. Lukács asztalos, Unió-utca 24. 9968

ZOMANCOZOTT konyhafelszerelésekben nagy választék. Frankel vasútlejt, Deák Ferenc-utca 38. 9099

ELUTAZÁS miatt sürgősen eladó 2 16 szekrény, ámmal, hétszázötvenezer lejért. Méhes-utca 51. 9974

ELADÓ süllyesztős Singer és szabógép, bicikli. Szász Domokos-utca 8. 9977

MODERN konyhaberendezés olcsón eladó. Munkácsy-utca 9. 9917

ELADÓ jókarban lévő Continental táskatörő. Király-utca 24, emelet. 9976

EGY mély gyermekkosci, jó gumikkal eladó. Tancsics Mihály-utca 67. 9977

EGY jókarban lévő női kerékpár eladó. Kornis-utca 12. 9990

ELADÓ sürgősen, olcsón, egy keveset használt kombinált szobaberendezés. Nagy Lajos király-utca 68. 9955

ELADÓ új kétszemélyes kihúzó rekamlé, fotelek és konyhaberendezés, garantált anyagból. Cserkész-utca 1, asztalosműhely. 9958

ELADÓ gerendák, deszkák, ajtók, ablakok, 500 literes hordó. Cim a kiadóban. 9994

UJ, modern konyhaberendezések jutányos áron eladók. Dávid Ferenc-utca 11, festőműhely. 9995

SODRONYOS fehér vanágyat, külön sodronnyal, matraccal és ágyneműt jó állapotban keres a Park szállóban. 9979

KODAK fényképezőgép, börtökkel, eladó. Cim a kiadóban. 9999

ELADÓ egy új szmoking mellényvel, derék termétre. Szentistván-ut 20, ajtó 4. 9952

KI TUD ROLUK?

NAGY FERENC (karádi) piarista gimnáziumi VII. oszt. tanuló, akit folyó évi április havában Leobenban (Ausztria) láttak. Ertesítést kérnek szülei, Kolozsvár, Petőfi-utca 38 alá, vagy a „Világosság” szerkesztőségébe. Gr.

WINKLE KAROLA vármegyei tisztviselőnőről, akit utólagra a folyó évi március 31-én Fürstenfeldben (Ausztria) láttak. Ertesítést kér Nagy Lajos (karádi), Kolozsvár, Petőfi-utca 38, vagy a „Világosság” szerkesztőségébe. Gr.

STIEGEL JANOS honvédről, aki a budajenői főrs 6. csoportnál szolgált. Ertesítést kér felesége, Kolozsvár, Madách-utca 65 címre.

KUN PETER JÓZSEF szakaszvezetőről, **KUN PETER ALBERT** és **KUN PETER ISTVAN** közkapitányokról, valamint **IFJ. VADRADI ISTVAN**-ról, akiket Magyarfenésről vittek el Kolozsvár irányába. Ertesítést kérnek Kolozsvár, Majális-utca 12 címre.

KULCSAR ISTVAN-ról, akit a Mócok-utca 74 alól vittek el Budapest felé. Ertesítést kérnek Kolozsvár, Majális-utca 12 címre.

ASZTALOS JENŐ hadapródormesterről, akit Budapestről vonult be a székely munkaszolgálatos századdal. Ertesítést kér Asztalos Zoltán, Kolozsvár, Budai Nagy Antal-utca 24 címre.

BONI ZOLTAN őrmesterről, akit a szász-fenesi 26-os tüzerekkel vittek a frontra. Ertesítést kér édesanyja, Bánffyhyunad, Nagy-ut 3 címre.

MOLDOVAN GABOR-ról, aki 1944 október végéig Borgóprunden szolgált. Januárban Budapesten látták. Ertesítést kér édesapja, Kolozsvár, Csopor-utca 18 címre.

DR. KOVACS SANDOR tüzérfőhadnagy-ról, aki a szamosfalvi 9. gépesített tancos útegnyel szolgált. Márciusban Trencsén-telepen fekkdt a 124-es hadikórházban. Valamint Cseh Zoltán és Attila leventékről, akik decemberben a székesfehérvári repülőgyárban dolgoztak. Ertesítést kér Cseh Zoltán Kolozsvár, Majális-utca 10, I. emelet címre.

ANTAL ELEMÉR zászlósról, kinek tábori postaszáma D 606 volt, valamint Csenter Józsefről, akit szeptember elején a kerékpáros laktanyából vittek el. Ertesítést kér Dombos Zsuzsanna, Kolozsvár, Budai Nagy Antal-utca 7, I. emelet címre.

DELY JANOS tizedesről, aki a 25/2 fogatolt vonatostálynál szolgált. Tábori postaszáma L 983 volt. Ertesítést kér felesége, Kolozsvár Csaba-utca 38, vagy Zilah Széchenyi-ut 139 címre.

DÉNES SANDOR leventéről, akit több leventetársával együtt Budapestre vittek. Ertesítést kér édesanyja, Villamos-utca 5 címre.

KISS JÓZSEF szakaszvezetőről, aki május elején a temesvári fogolytáborban volt, majd tovább vittek. Ertesítést kérnek szülei, Kolozsvár, Csaba-utca 38, vagy Zilah, Híd-utca 83 címre.

ELADÓ Petőfi-kép aranyrámbában, 75x60 nagyságban, két kisebb ventilátor, 28 literes zománcozott zsíros bűdön, kisebb berendezés gobleinképek. Szentegyház-utca 6, földszint 1. 9911

DIOFURNIÓS és topolya-háló, antik szekrény, kombinált festett háló, rekamlé, székony, különböző konyhabutorok eladók. Bethlen-utca 27. Zongora és lakkeszszolt sőtét, kombinált szekrényel hálószobabutor eladó. Szondy-utca 38. 9910

KÉTKERÉKŰ taliga, teljesen új, eladó. Krizbai-utca 19. 9911

GYALUPAD eladó szerszámokkal. Krizbai-utca 19. 9911

NAGY ponyva, autókalkatrészek, autotamamlég eladó. Mócok-utca 14. 9943

ELADÓ hálószobák, konyhák és használt butorok. Postakert-utca 1, asztalosműhely. 9990

MEGVETELRE keresek jó állapotban lévő modern hátszemélyes ebédőt, lehet kombinált. Cim a kiadóban. 9959

ELADÓ háló, zongora, íróasztal, könyvszekrény, falóra, szalongszék, ebédlőasztal székekkel, zsurasztalkák, stélzai, ruhaszekrények. Petőfi-utca 24, hátul az emeleten. 9982

MODERN háló, sodrony, matraccokkal, ebédőt, 1 kuszer, 1 oszlopkályha, szőnyeg, eladó. Batthyány-utca 36. 9977

ELSŐRANGU bécsi gyártmányú pénzszekrény eladó. Majális-utca 10, I. emelet. 9967

GYÖNYÖRŰ festett, teljes kombinált szoba és egyéb butorok eladók. Karolina-tér 9, butorilejt. 9809

ELADÓ erős kerti függőágy, gyermekhinták, szekrények, ágyak, kis íróasztal. Kosztolányi-utca 9. Gr.

„TRANSPORTUL“

Szállítást irón, Dézsa-utca 26
Telefon: 483
Vállal: Áru- és butorszállítást helyben és vidékre, vasúton, teherrapiddal és gépkocsival.

SPORTÉLET

A francia forradalom emlékére

ma délelőtt kegyeleti stafétát rendez a Haladó Ifjúság kolozsvári szervezete

KOLOZSVÁR, július 14. A Haladó Ifjúság kolozsvári szervezete az 1789 július 14-én kitört szabadságharcos francia forradalom megünneplése alkalmából ma, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel kegyeleti stafétát rendez. A staféta jelképezni fogja a forradalom lángját, amely századokon keresztül lobogott a szabadságszereplő népek életében s amelyet soha nem lehetett elfojtani.

A kegyeleti staféta a szamosfalvi 1848-as emlékműtől indul és a Malinova-ski-térre a szovjet hősi halottaknak emelt emlékműhöz érkezik. A győztes staféta koszorút helyez az emlékmű talapzatára, majd emlékbeszéd hangzik el a Haladó Ifjúság képviselői részéről.

Carmen - Victoria 4:2 (3:0)

KOLOZSVÁR, július 14. Tegnap délután 1500 néző előtt mutatkozott be a Carmen.

A két csapat a következő összeállításban játszott: Carmen: St. Ionescu—I. Panait, Novac—Simotoc (Niculescu), Torjoc, Siclován—Fábián I., Marian (Cires), Kovács, Bonatiu, Humis. Victoria: Morar—Felecan I., Felecan III.—Bedő, Szalóki, Soporean—Cornea, Pop Alexandru, Vigu II., Chiorean (Kovács Pál), Capusan.

Góllövők: a 2. percben Bonatiu, a 7. percben Bonatiu, a 43. percben Marian, a 70. percben Kovács Pál, a 78. percben Cires, a 87. percben Pop A.

A Carmen szép, ötletes játéka tetszett a közönségnek. A Victoria nagyobb erőbevetésre kényszeríthette volna ellenfelét, de támadó sora a legjobb helyzetekben sem tudott kezdeményezni. Jók voltak: Ionescu, Novac, Simotoc, Bonatiu és Fábián I., illetve Felecan I. és Kovács Pál.

Meglepetés nélküli fordulók a magyar bajnokságban

BUDAPEST, július 14. A magyar főváros területére szorított bajnokságban — a múlt tapasztalataitól eltérően — nincsenek meglepetések. Jellemző példa erre két forduló, amelyek visszavágóján csak a Vasasnak és a Budai Barátságának sikerült pontot nyernie az első mérkőzésen győztes ellenfelétől. Ime a két forduló eredménylistája:

Ujpest—Vasas: 1. forduló 3:2 (1:0), 2. forduló 1:1 (0:1).

Ferencváros—MAVAG: 1. forduló 5:0 (3:0), 2. forduló 5:0 (2:0).

Csepel—Z. MÁDISz 6:2 (1:1) — 2:1 (0:1).

Kispest—MTK: 6:0 (3:0) — 3:1 (2:0).
EMTK—Ganz: 4:2 (2:0) — 6:1 (5:0).
NSC—B. Barátság 2:2 (1:1) — 0:5 (0:1).

Tervezik az új Középeurópai Kupát

BUKAREST, július 14. Nemzetközi sportkörökből nyert értesülés szerint a Középeurópai Kupa-viadalkat újraszervezését kezdeményezik több érdekelt országban. Ha a közlekedési viszonyok megjavulnak, akkor október végén megkezdődnek a mérkőzések, amelyekben öt ország,

Csehszlovákia, Magyarország, Olaszország, Románia és Svájc vesz részt.

A Haggibbor felhívása

A Haggibbor sportegyesület elnöksége felkéri a vezetőségi és választmányi tagokat, hogy július 16-án, hétfőn délután 6 órakor pontosan jelenjenek meg a Concordia helyiségében (Unió-utca 6) tartandó gyűlésen, mert az egyesület életére döntő fontosságú szindikalizálás kérdésében kell döntő határozatot hozni.

RÖVID SPORTHIREK

A Marosvásárhelyi MTE újra formában van. A DVSC ellen aratott 8:2-es győzelmet megelőzően 6:0 (2:0) arányban legyőzte Brassó válogatott csapatát is.

A nagyváradi Szabadság, Spielmann, Juhász és Saroveczki csapata az elmúlt vasárnap 11:0 (6:0) arányban győzött Debrecen kombinált együttese ellen, amelyben a DVSC-jétekosok természetesen nem vettek részt. A mérkőzésen Spielmann egymaga hat gólt rugott.

Jó irányban haladnak a román-magyar sportvezetők tárgyalásai s mint bukaresti lapok jelentik, rövidesen sor kerül több jeles budapesti labdarúgó csapat vendégszerelésére. Az UTE bajnoki együttesről van szó elsősorban. Román-magyar válogatott mérkőzést is terveznek.

GARDEROBE-SZEKRÉNY paneleiből 250 x 185 x 60 cm, modern, csontszínű és két kézműves ág eladó. Fadrusz János-utca 13, I. emelet jobbra. Délután 4-től. 9947

KROMONKA, III-as, eladó. Bucsi hangszertüzet, Deák Ferenc-utca 30. 9946

ELADÓ háromajtós szekrény, rekamié, asztal, 2 szék. Kőkeret-utca 105. 9915

KÉTKERÉKŰ talliga eladó. Eszterházy-utca 19. 9937

JUTANYOS áron vásárolhat márkás, modern fotógépet, „Libertas”, Deák Ferenc-utca 40. 3814

ELADÓ gyermek-sportkocsi. Györgyfalvi-ut 67. 9862

ELADÓ römigarnitúra és egy seziöntakaró. Cim a kiadóban. 9992

ELADÓ írógép. Kriza-utca 14, Kovács. —62

ELADÓ egy komplett háló és egy szép fiúégyterítő. Mészáros-utca 14, I. emelet, ajtó 2. —4

ELADÓ egy mély gyermekkocsi. Izabella-utca 4. Óvár. —5

SZONYEG, argaman, jókarban lévő, 3 1/2 x 2 1/2 méter, eladó. Malom-utca 27, ajtó 4. földszint. 9732

ELADÓ olcsón egy kétkerékes talliga, egy gyermek-sportkocsi, egy nagy 13-as létra, egy jókarban lévő férbiciklil. Trefort-utca 21. —39

EGY nagy tükör, szabóműhelybe alkalmas, olcsón eladó. Jókai-utca 3, félemelet 14. —38

ELADÓ két fehér zománcozott ajtó tokkal. Dohány-utca 23. —36

MEGBIZHATÓ, butorkézeléshez értő segédmunkás kifutót azonnalra felvesz „Libertas”, Deák Ferenc-utca 40. —31

LAKATOSMŰHELY belvárosban, betegség miatt azonnal eladó, esetleg társulnék. Deák Ferenc-utca 24. —30

FAJGALAMBOK, parókás, golyvás, cobos és fajliszta tenyész-angoranyulak eladók. Cserei-utca 27. —30

MERCEDES nagy írógép eladó. Cim a kiadóban. —27

ÜLŐKAD, csempe takaréktűzhely, ebédasztal, kétfiókos szekrény eladó. Hegedűs Sándor-utca 15. —25

ELCSERELNEM központi 2 szoba komfortos lakásomat hasonló villával vagy kertes lakással. Címeket „Sürgösen” jellegre. —26

KOMBINÁLT szekrény és egy 12 személyes díofurniós asztal eladó. Bánffy-utca 13. Érdeklődni délután 4—5 között. —17

EGY női új divatos karóra eladó. Csillaghegyi-utca 3. —13

NAGYON szép ebédülő perzsaszönyeg és új nagy írógép eladó. Szentegyház-utca 12. 9827

ELADÓ modern háló, főzőkemence, konyhaszekrény, asztal, nagy szék, családi ház Dózsa György-utca 16, I. emelet 8. —10

EGY jókarban lévő kerékpár eladó. Ifj. Boldis Endre, Dermata-telep, „P” épület. —9

KÉT fotel és egy kanapé, békebeli huzat és anyagilag kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető Bethlen-utca 27. —7

ELADÓ egy női kerékpár. Megtekinthető Jókai-utca 12 alatt 5 órától. —11

IRODAI butorok, bőrgarnitúra, íróasztal, stb. jutányosan eladók. Radák-utca 4, délután 3—5-ig, házfelügyelő. —23

VENNEK 8—10 méter ólomcsövet, két lefolyó porcellán kagylót. Vass fodrász, Horea-ut 99. 9978

ZONGORA és egy sötét lakkcsiszolt hálszobabutor kombinált szekrényvel eladó. Szondy-utca 38. Díofurniós és topolyaháló, szelvények, ebédasztalok, rekamiék eladók. Megtekinthetők Bethlen-utca 27. 9826

Alkalmazást kereshet

FŐZNI tudó minden lányt keresek. Magyar-utca 32. —45

FŐZNI tudó mindenest, koszt, lakás, jó fizetéssel sürgősen keresek. Klein Béla Dental-Depot, Jókai-utca 3, félemelet. 9985

REGI nagy biztosító társulat keres magas javadalmazással üzletszerzőket. Cim a kiadóban. 9937

KERESEK rendes, ügyes női kis háztartáshoz mindencnek. Esetleg családtagnak teljesen árveleányt. Jelentkezni délután 3 óra között. Csörtörő-utca 4. 9898

FINANSZIROZÓT vagy betársulót keresek, aki rendelkezik kétmilliótól felfelé megnő tőkével, biztos, kitűnően jövedelmező, reális alapokon álló vállalkozáshoz, amely nagyvállalatok és gyárak ekonomátsul részére férfiruhákat konfekcionál és szállít. „Férfiruhakonfekció” jellegre a kiadóba. —18

MEGBIZHATÓ főzni tudó mindenest azonnalra keresek. Görögtemplom-utca 6. —7

Alkalmazást keres

FIATAL, jóméggel rendelkező nő bármilyen állásra elfogadható. Cim a kiadóban. —32

KOMOLY hölgy háztartásnői állást keres egy magános urlembertől. „Komoly” jellegre a kiadóba. 9927

JÓ bizonyítvánnyal rendelkező középkorú nő, aki a háztartás minden ágában járatos, bejárónőnek elmenne. Kapás-utca 5. 9984

VIZSGAZOTT gépkocsivezetősegéd sofőrri állást keres. Ambrus Antal, Barcsay-utca 8. 9968

HAZMESTERI állást keres fiatal pár. Bácsut 154. Zelenka József. 9950

ONNALOAN főzést vagy háztartási vezetést vállalkozó helyben. Beszélék románul is. Érdeklődni Unió-utca 12, házmesternél. 9981

MASZIROZNI ajánlkozom, házakhoz is megyek. Gebené, Kolessey-utca 22. 9933

TÖBBÉVI gyakorlattal, cipőüzletben elárutónői állást keresek. Cim a kiadóban. —3

MAGANOS urhoz háztartásnőnek elmenne fiatal, független urnő, vidékre is. „Független” jellegre. —3

EGY gimnáziumot végzett urleány kasszába vagy bármilyen irodai munkára állást keres. Cim a kiadóban. —3

OROSZUL, románul beszélő férfi bármilyen bizalmi állást keres. „Megbízható” jellegre. —41

VIZSGAZOTT gépész csépléshez ajánlkozik gőzgéphez. Kolozsvár, Fellegrvári-ut 22 9959

IDŐSEBB nő lakásért fél napi házimunkát vállal. Leveleket „Idősebb” jellegre a kiadóba. —24

Ingatlan-lakás

FÜSZER-, élelmiszertüzet lakással, esetleg iparengedéllyel, árukészlettel 300.000 lejért átadó. Cim a kiadóban. 9876

SÜRGŐSEN eladó ház, kicsit bombázott. Radák-utca 5, bodega. 9909

SÜRGŐSEN eladó egy ház Erzsébet-uton nagy kerttel, szanatóriumnak alkalmas. Vasut mellett nagy telek, bombázott házzal. Katedrális mellett családi ház. Gyártelepnek alkalmas ház. Ezenkívül kisebb családi házak. „Express” hoda, Dózsa György-utca 6. 9983

ELADÓ ház, mely áll szoba, konyha és 900 négyzetméter kertből. Szabolcs vezér-utca 27. Ára 5.000.000 lej. Érdeklődni Fejedelem-utca 16, I. emelet 3. 9989

KERESEK kiadó kicsi üzlethelyiséget a belvárosban, lehet udvarban is. Címeket „Üzlethelyiség” jellegre kérek. 10000

BOMBASÉRÜLT házamat elcserelném gyümölcsösrel. Kádárné, Szentegyház-utca 11. 9941

EGY szoba komfortos lakásomba nem dohányszó lakótársat keresek. Kolarik, Györgyfalvi-ut 26. 9871

KERESEK 3—4 szobás komfortos lakást, esetleg vállalom bombasérült ház javítását. Is. Címeket Unió-utca 10, házfelügyelőhöz. 9988

BEVEZETETT korcsmahelyiség azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 9964

ELCSERELNEM kétszobás belvárosi komfortos lakásomat ugyancsak belvárosi egyszobás komfortossal. Címeket „Százaz és egészséges” jellegre. Gr.

EGYMILLIO lej értékű kbombázott házat megvennék, vagy bombázatlan. Jakab Sándor, Csánki Dezső-utca 32. —34

VILLAEPÜLET eladó Kolozsváron, szanatóriumnak is jó. Odestianu ügyvéd, Kolozsvár. —28

SZANTÓFÖLDEK eladók Kolozsváron Kerekdombnál. Odestianu ügyvéd, Kolozsvár. —29

ELADÓ a Györgyfalvi-ut elején sarokház, 2 szoba, konyha, fűrdőszoba, nagy placc. Vétel esetén beköltözhető. Cim a kiadóban. —21

KÉT szoba, konyha, mellékhelyiséges lakásomat elcserelném 1 szoba konyhással. Címeket „Százaz” jellegre a kiadóba kérek. —15

HAZAT, házhelyet ha venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal Görög Ingatlanforgalmi Irodához, Deák Ferenc-utca 1, Városházával szemben. —21

EGY vagy kétszobás komfortos lakást keresek lehetőleg belvárosban, lelépést vagy kisebb renováltatást szívesen vállallok. 9827

SAROKHÁZ 2 tizzettel belvárosban, központi helyen, elköltözés miatt eladó. Cim a kiadóban. —8

KERESEK sürgősen egy szoba, konyhás vagy egyszobás lakást butorral együtt átvennék, vagy úresen, lelépéssel. Székelyné, Kinizsi-utca 8. —6

MAGAS jutalékokat adok annak, aki Szent-Isván-uti egy szoba, éléskamra lakásomat elcserelné egy szoba, konyha, fűrdőszobás lakással. Címeket kérem: leadni Bolyai-utca 8, „Diszkrét” ruhakereskedésbe. —19

ELADÓ új családi ház, két szoba, konyha, fűrdőszoba, mellékhelyiségek, nagy földszög- és gyümölcsöskerttel. Nagy Lajos király-utca 3. —19

Külön felhívás

NYAKKENDŐKLINIKA tisztít, fordít, javít. Butorok eladók. Unió-utca 12. 9798

FELÉLELŐSÉGGEL angoranyulac és disznót herélek, lucernafüvet vennék a Kerekdomb környékén. Révutca 15. 9874

FEJELEST, talpalást és harisnyaszemfelszedést géppel vállalkoz. Dávid Ferenc-utca 9. 9902

GÉPEK, géprészek modelljelt felelősséggel készítem. Magyar-utca 52, asztalom-műhely. 9916

ARVA szőke kisleányt örökbe vennék, 1—3 évesig. Címeket a kiadóba „Érkez árva” jellegre kérek. 9916

OLCSÓN szállítunk bármely vidékről is. Dacia, Széchenyi-tér 20. 9095

HARISNYASZEMFELSZEDÉST vállalkoz. Dózsa György-utca 19. 9915

EGESZEN olcsó gimnáziumi előkészítés, garanciával. Szentegyház-utca 32. —12

HALOINGEK, fűzők, melltartók a legzölésesebben Rotschild Ella szalonjában készítenek. Bolyai-utca 4. 12501

KERESEK menyasszonyruhát kölcsön, díjazva. Cim a kiadóban. 9980

ELVESZETT női kerékpár, „Időkő”. Nyomravezető ötvenézer lej kap. Erika cipőüzlet, Szabadság-tér. 9991

BAJA, Szeged, budapesti utamról visszaérkeztem, válaszok és üzenetek átvehetők 1—3 óráig Szentlélek-utca 7, Rosner. 9903

UTLEVELEZHET iratairól fotokópiát leggyorsabban készít Fotolaboratórium, Unió-Rózsa-utca sarok. 9979

SOPRON, Szombathelyről megjöttem. Szentegyház-utca 11. 9941

BEKÉSCSABARA utazót keresek. Kun Gizella, Szentegyház-utca 2. 9945

NAGYON kérem azt, aki a Deák Ferenc-utcai Vitamina bodegából pénztárcámat 7000 lejjel, kulcsokkal és Varga Mária névre szóló iratokkal elvitte, szíveskedjék a kulcsokat és iratokat Papp Károly, Deák Ferenc-utca 13 alá postán eljuttatni. 9944

CSENDES otthon keres kicsi fizetéssel magános nő, egyszerű ur vagy urnőnél. „Jó bánásmód” jellegre. 9928

VARRONÓ ruhát, kosztümet, kabátot a legkényesebb izlésnek megfelelően, jutányos áron vállalkoz. Fűrdő-utca 18, I. emelet. 9843

SZKOPOVI Irén, akit a szászregeni hadtesttel vitték el Németország felé, utoljára Szombathelyről adott életjelt magáról, értesítést kér édesanyja, özv. Szkopovi Józsefné, Kolozsvár, Szász Domokos-utca 13. 9929

HAZASSÁG céljából megismerkednék 65 éves asszonnyal, ki független és gyermektelen, kinek ingatlanja vagy bodegája van. Címeket „Komoly házasság” jellegre. —35

UTITÁRSAT keresek Odobestire. Magyar-utca 103. —10

„ROKONLELEK” jellegre olyan intelligens, jóméggel rendelkező 25—30 körüli független hölgy, lehetőleg teljes című választát várom a kiadóba, aki szintén társatlan, s akinek életéből hiányzik a gyöngédség és megértés. Házasság lehetséges. —16

NYOLCHONAPOS kisfiamat örökbe adnám. „Jó bánásmód” jellegre. —14

HAZASSÁG céljából megismerkednék 30—40 közötti független nővel. „Házasság” jellegre. —41

FELKÖREM Kiss Sándor költővel urat. ki férjemtől, Pap Péterrel üzenetet hozott. tudassa címét felelősséggel. Egyetem-utca 4. —37